

ต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทไฮโลข้าวโพด

เนื่องจากธุรกิจไฮโลข้าวโพดในประเทศไทยมีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. ธุรกิจไฮโลที่ดำเนินการในลักษณะค้ำส่งสินค้าสาธารณะ ธุรกิจประเภทนี้จะมีรายได้จากการรับบริการอบและเก็บรักษาข้าวโพดเป็นส่วนใหญ่ แต่ในบางกรณีเช่นราคาข้าวโพดมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้น ก็อาจจะทำการซื้อขายข้าวโพดของตนเอง เพื่อการเก็งกำไรในอนาคต

2. ธุรกิจไฮโลที่ดำเนินการเป็นทั้งพ่อค้าคนกลางและผู้ส่งออก โดยมีไฮโลเป็นคลังสินค้าของตนเอง ธุรกิจประเภทนี้จะมีรายได้จากการส่งออกของข้าวโพดเป็นส่วนใหญ่

3. ธุรกิจไฮโลที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งผลิต หรือไฮโลท้องถิ่น รายได้ส่วนใหญ่ได้จากการขายข้าวโพดให้แก่ผู้ส่งออก หรือโรงงานอาหารสัตว์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานดังนี้

ก. เก็บรวบรวมข้าวโพดในฤดูที่ข้าวโพดมีราคาต่ำ เพื่อนำออกขายเมื่อข้าวโพดมีราคาสูงขึ้น

ข. เพื่อลดต้นทุนในการขายข้าวโพด เนื่องจากบริษัทไฮโลที่ทำการส่งออกจะทำการตัดน้ำหนักข้าวโพดตามระดับความชื้นที่แตกต่างกัน ดังนั้นธุรกิจไฮโลประเภทนี้จึงทำการอบข้าวโพดให้มีความชื้นในระดับมาตรฐานเสียก่อนจึงจะจำหน่ายให้แก่ผู้ส่งออก ก็จะสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้ถึงแม้ว่าจะเกิดค่าใช้จ่ายในการมีไฮโลของตนเองก็ตาม แต่อย่างไรก็ดีถ้าปริมาณข้าวโพดมีเป็นจำนวนมากพอ ต้นทุนในการอบและเก็บรักษาข้าวโพดของตนเองก็จะต่ำกว่าต้นทุนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการถูกตัดน้ำหนักของข้าวโพดที่ส่งออกจากจำหน่าย

ธุรกิจไฮโลใน 2 ประเภทหลัง ประกอบกิจการไฮโลเพื่อสนับสนุนธุรกิจทางด้านการค้าพืชผลทางเกษตรของตนเองเท่านั้น ระบบการรวบรวมข้อมูลได้แยกให้เห็นถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจไฮโลอย่างชัดเจน ฉะนั้นจึงทำการศึกษายข้อมูลแต่เฉพาะธุรกิจไฮโลในประเภทแรกเท่านั้น โดยจะคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน ตามระยะเวลาที่รับบริการซึ่ง

แบ่งออกเป็น 2 ช่วงคือช่วงเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน ซึ่งเป็นฤดูที่ข้าวโพดมีความชื้นสูงและช่วงเดือนธันวาคม-มิถุนายน ซึ่งเป็นปลายฤดูที่ข้าวโพดมีความชื้นต่ำจึงไม่ต้องผ่านขั้นตอนในการอบทำให้ต้นทุนการดำเนินงานในช่วงปลายฤดูต่ำกว่าช่วงต้นฤดูมาก

สำหรับต้นทุนการดำเนินงานของแต่ละกิจการจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจและประสิทธิภาพของเครื่องจักรและอุปกรณ์เป็นสำคัญ

การจำแนกต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทไฮโลข้าวโพด

ต้นทุนในการดำเนินงานของบริษัทไฮโลข้าวโพด แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

ต้นทุนในการให้บริการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในโรงงาน ตั้งแต่การรับข้าวโพดผ่านขั้นตอนการอบให้แห้งตลอดจนการดำเนินการพิธีการส่งออกและการส่งมอบสินค้าลงเรือ

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างสะดวก ได้แก่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในสำนักงาน

ค่าใช้จ่ายอื่น หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานโดยตรง

1. ต้นทุนในการให้บริการ จะแยกพิจารณาต้นทุนตามความโน้มเอียงที่รายจ่ายนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นและที่คาดคะเนว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ได้ 3 ลักษณะคือ

ก. ค่าใช้จ่ายผันแปร คือค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะแปรเปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณข้าวโพดที่รับบริการ หรือหน่วยวัดอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้แก่

1. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง คือค่าน้ำมันที่ใช้ในการอบข้าวโพดให้แห้งจนกระทั่งได้ระดับความชื้นมาตรฐาน น้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์ที่ใช้ในการให้ความร้อนแก่เตาอบซึ่งในปัจจุบันกิจการไฮโลได้ตัดแปลงอุปกรณ์ดังกล่าวนี้ให้มาใช้น้ำมันเตาได้

ในช่วงต้นฤดูการของข้าวโพด คือช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน ข้าวโพดจะมีความชื้นสูงกว่าระดับมาตรฐาน จำเป็นที่จะต้องทำการอบให้แห้งก่อนที่เมล็ดจะเน่าเตาอบจึงถูกใช้งานตลอด 24 ชั่วโมง ส่วนในเดือนธันวาคมถึงเดือนมิถุนายนของปีถัดไปข้าวโพดที่เข้าไฮโลส่วนใหญ่จะมีระดับความชื้นต่ำ จึงไม่จำเป็นต้องผ่านขบวนการอบให้แห้ง ฉะนั้นค่า

น้ำมันเชื้อเพลิงจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ ระดับความชื้นและปริมาณข้าวโพดที่ต้องผ่านเตาอบ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นมากในระหว่าง เดือนกรกฎาคมถึง เดือนพฤศจิกายนและมีน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลยในระหว่าง เดือนธันวาคมถึง เดือนมิถุนายนของปีถัดไป

2. ค่าธรรมเนียม หมายถึงค่าธรรมเนียมฆ่าแมลงซึ่งมากัดกินเมล็ดข้าวโพด จำนวนยาที่ใช้ขึ้นอยู่กับจำนวนข้าวโพดที่อยู่ในถังไซโล การรรมยาแต่ละครั้งสามารถป้องกันตัวมอดได้ประมาณ $1 - 1\frac{1}{2}$ เดือน การรรมยาจะเริ่มทำตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน เป็นต้นไปเนื่องจากในฤดูนี้จะมีตัวมอดเกิดขึ้น ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ขึ้นอยู่กับราคาตลาดของข้าวโพด ถ้าราคาตลาดภายในประเทศสูงกว่าราคาตลาดต่างประเทศ ข้าวโพดก็จะเป็นการส่งออก ยังคงเก็บรักษาอยู่ที่บริษัทไซโลนานทำให้บริษัทไซโลต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรรมยามากขึ้น

3. ค่าแรงกรรมกร คือค่าแรงที่ให้แก่กรรมกรในการบรรจุข้าวโพดลงกระสอบ เย็บปากกระสอบ แยกกระสอบไปยังท่าเทียบเรือ ค่าแรงกรรมกรเฉลี่ยระหว่างเรือ ค่าแรงเหล่านี้คิดตามปริมาณกระสอบ 1 กระสอบจะบรรจุข้าวโพดได้ 100 กิโลกรัม อัตราค่าแรงกรรมกรแต่ละไซโลจะไม่เท่ากัน แล้วแต่บริษัทไซโลนั้น ๆ จะติดต่อกับผู้รับเหมารายใด แต่โดยส่วนใหญ่แล้วจะใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังมีค่าแรงกรรมกรในการผ่ากระสอบตอนรับข้าวโพดเข้าซึ่งบางบริษัทจะใช้คนงานประจำเป็นพนักงานแทนการจ้างกรรมกร ซึ่งไม่มีค่าแรงกรรมกรในการรับข้าวโพด เข้าซึ่งจัดเป็นค่าใช้จ่ายผันแปร

4. ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ คือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการพิธีการศุลกากร และตรวจสอบคุณภาพ ค่าอำนวยความสะดวก ค่าใช้จ่ายในการส่งออกอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ขึ้นอยู่กับปริมาณข้าวโพดที่ทำการส่งออก จำนวนรายของผู้ส่งออกและระยะเวลาที่ทำการขนถ่ายข้าวโพดลงเรือ

5. ค่าล่วงเวลา คือค่าทำงานล่วงเวลาของพนักงานในโรงงานซึ่งทำหน้าที่ควบคุมเครื่องจักรและดูแลความเรียบร้อยในการดำเนินงานขนถ่ายข้าวโพด

6. ภาษีการค้า คือภาษีที่รัฐจัดเก็บจากรายได้ค่าบริการคส่งสินค้าสาธารณะ แต่เดิมในอัตราร้อยละ 2 ของรายได้ ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2525 ได้เปลี่ยนเป็นร้อยละ 3 ของรายได้เมื่อรวมกับภาษีเทศบาลอีกร้อยละ 10 ของภาษีการค้า จึงเป็นร้อยละ 3.3 ของรายได้ค่าบริการ สำหรับกิจการไซโลขนาด 30,000 ตัน ที่เลือกเป็นกรณีศึกษานั้นเป็นขุมขุมสหกรณ์การเกษตรฯ จึงได้รับยกเว้นภาษีการค้า

ข. ค่าใช้จ่ายคงที่ ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะเป็นจำนวนคงที่สำหรับปริมาณการผลิตจนถึงระดับหนึ่งภายในระดับการผลิตนั้นไม่ว่าปริมาณการผลิตจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะมีจำนวนคงที่ ต้นทุนต่อหนึ่งหน่วยผลผลิตของค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะลดลงเมื่อปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น¹ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ได้แก่เงินเดือนของพนักงานประจำโรงงาน ค่าแรงของคนงานประจำ ค่าตอบแทน และค่าสวัสดิการต่าง ๆ
2. ค่าเสื่อมราคา การคิดค่าเสื่อมราคาเป็นการแบ่งสรรต้นทุนของสินทรัพย์ถาวร (Fixed Assets) ออกเป็นรายจ่ายในงวดต่าง ๆ ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์ถาวรนั้น อย่างมีหลักเกณฑ์และสมเหตุสมผล²

บริษัทไฮโลข้าวโพดที่เลือกมาเป็นกรณีศึกษา นี้ คำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง (Straight line Method) โดยฝ่ายบริหารเป็นผู้ประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์แต่ละประเภท

สูตรการคำนวณค่าเสื่อมราคาโดยวิธีเส้นตรง มีดังนี้ คือ

$$\text{ค่าเสื่อมราคาประจำปี} = \frac{\text{ต้นทุน} - \text{ราคาเศษ}}{\text{อายุใช้งาน}}$$

โดยกำหนดอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวรดังนี้	ขนาดความจุ	
	50,000 ตัน	30,000 ตัน
อาคาร ทำเทียบเรือ เชื้ออน	20 ปี	20 ปี
ไฮโล	20 ปี	6.5 ปี
เครื่องจักรและอุปกรณ์โรงงาน	12.5 ปี	6.5 ปี
เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งสำนักงาน	5 ปี	6.5 ปี
ยานพาหนะ	5 ปี	6.5 ปี

¹ ศาสตราจารย์ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 16.

² เต็มศักดิ์ กฤษณามระ และวิไล วีระปรีดิ์, ทฤษฎีการบัญชี (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2516), หน้า 359.

3. ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา เป็นค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาโรงงาน ไชโล เครื่องจักรและอุปกรณ์ภายในโรงงาน ในระหว่างฤดูกาลข้าวโพดเครื่องจักรและ อุปกรณ์ต่าง ๆ จะต้องทำงานอย่างหนักและจะต้องทำการซ่อมแซมประจำปีในระหว่างเดือนที่หมด ฤดูกาลข้าวโพดแล้ว เพื่อให้โรงงานเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่าง ๆ พร้อมทั้งจะรับงานในฤดูถัดไป ถึงแม้ว่าจะมีค่าซ่อมแซมบางส่วนที่ผันแปรไปตามชั่วโมงการทำงานของเครื่องจักร กล่าวคือถ้าปี ใดมีการรับบริการมากก็จะต้องมีการซ่อมแซมเครื่องจักรมากขึ้นตามไปด้วย แต่การดูแลและซ่อมแซม โดยสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี ก็จะทำให้ค่าซ่อมแซมในแต่ละปีไม่แตกต่างกันมากนัก เว้นเสียแต่ ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลง เครื่องจักรใหม่ก็อาจจะต้องซ่อมแซมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้กับเครื่องจักรใหม่ มากขึ้นตามไปด้วย จึงจัดค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษาเป็นค่าใช้จ่ายคงที่

4. ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ ได้แก่ค่าประกันภัยโรงงานและเครื่องจักร ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดโรงงาน

ค. ค่าใช้จ่ายกึ่งผันแปร เป็นต้นทุนที่มีทั้งส่วนคงที่และส่วนผันแปรรวมอยู่ กล่าวคือ จะมีต้นทุนส่วนหนึ่งที่แสดงถึงลักษณะไม่ผันแปร เมื่อระดับปริมาณต่ำมากและจะแสดงลักษณะผันแปร เมื่อจำนวนผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น ต้นทุนดังกล่าวนี้ได้แก่ ค่ากระแสไฟฟ้าซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญรายการหนึ่งของธุรกิจไชโลคือประมาณร้อยละ 13 ของต้นทุนในการให้บริการ

ค่าไฟฟ้าที่เกิดขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. ค่าไฟฟ้าพลัง เป็นค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการเดินเครื่องจักรและอุปกรณ์อื่น ๆ ในโรงงาน ค่าไฟฟ้าส่วนนี้จะแปรผันไปตามปริมาณของข้าวโพด นอกจากนั้นยังขึ้นอยู่กับระยะเวลา ในการเก็บรักษาข้าวโพดอีกด้วยทั้งนี้เพราะการเก็บรักษาข้าวโพดภายในถังไชโลนั้นอุณหภูมิภายใน ถังไชโลจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เมล็ดข้าวโพดอาจจะเสียสิ่งค่าเป็นที่จะต้องเดินเครื่องเป่าลมเพื่อ ระบายอากาศภายในถังและต้องให้มีการถ่ายเทข้าวโพดจากถังหนึ่ง ไปสู่อีกถังหนึ่งอยู่เสมอ

2. ค่าไฟแสงสว่าง คือค่าไฟฟ้าที่เกิดจากการให้แสงสว่างภายในโรงงาน และไฟฟ้าที่ใช้กับเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ในที่นี้จะแบ่งแยกค่าใช้จ่ายกึ่งผันแปรออกเป็นค่าใช้จ่ายผันแปรและค่าใช้จ่ายคงที่เพื่อ ประโยชน์ในการวิเคราะห์จุดเสมอตัวและอัตราผลตอบแทนในบทต่อไป โดยจะพิจารณาการแบ่งแยก ออกเป็น

1. จำนวนหน่วยของกระแสไฟฟ้า
2. อัตราค่ากระแสไฟฟ้า

จำนวนหน่วยของกระแสไฟฟ้า

การที่จะแบ่งส่วนของต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรออกจากกันได้นั้น มีวิธีการที่ใช้กะประมาณต้นทุนคงที่กับต้นทุนผันแปรที่เป็นที่นิยมกันอยู่ 2 วิธีคือ¹

1. The high-low point method
2. The line of regression method

วิธีที่ 1 ตามวิธีนี้จะรวบรวมข้อมูลต้นทุนที่ผ่านมาแล้วหลาย ๆ ครั้งมาเรียงลำดับจากระดับกิจกรรมสูงที่สุดไปยังระดับกิจกรรมที่น้อยที่สุด พร้อมทั้งต้นทุนของระดับกิจกรรมเหล่านั้นด้วย

ขั้นที่ 1	ปริมาณการผลิต	ค่าไฟฟ้า
สูงที่สุด	80,000	246,000.
	70,000	216,000
	60,000	186,000
	50,000	156,000
	40,000	126,000
ต่ำที่สุด	30,000	96,000

ขั้นที่ 2 ผลต่างของชั่วโมงการทำงานระหว่างปริมาณสูงที่สุดและต่ำที่สุด $80,000 - 30,000 = 50,000$ หน่วย
 ผลต่างของต้นทุน $246,000 - 96,000 = 150,000$ บาท
 ต้นทุนผันแปรต่อหน่วยคือ $\frac{150,000}{50,000} = 3$ บาทต่อหน่วย

ทั้งนี้เพราะเหตุว่า เมื่อระดับกิจกรรมเปลี่ยนไปต้นทุนส่วนที่เปลี่ยนไปก็เฉพาะแต่ต้นทุนผันแปรเท่านั้น คือส่วนที่เอาผลต่างของกิจกรรมไปหารผลต่างของต้นทุน เนื่องจากต้นทุนผันแปรต่อหน่วยนั้น จะเท่ากันทุกหน่วย

¹ กิ่งกนก พิทยานุสูล และเสนาะ ตีเขาวัว, การบัญชีบริหาร (โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524), หน้า 106.

ขั้นที่ 3 ต้นทุนส่วนที่คงที่อาจหาจากระดับกิจกรรมใดก็ได้ โดยนำต้นทุนผันแปรไปหักจาก ต้นทุนรวมก็จะเหลือเป็นต้นทุนคงที่

สมมติ ณ ระดับ 80,000 หน่วย ต้นทุนผันแปรจะเท่ากับ

$$80,000 \times 3 = 240,000 \text{ บาท}$$

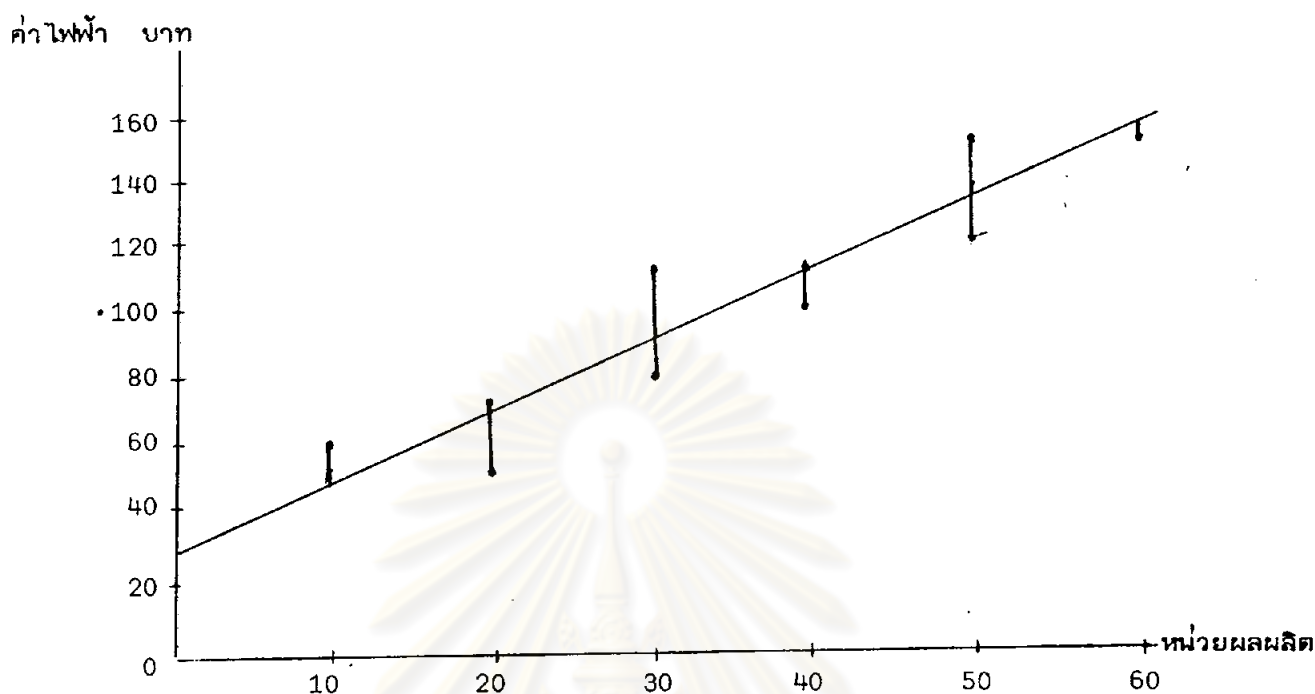
ต้นทุนคงที่ = ต้นทุนรวม - ต้นทุนผันแปร = 246,000 - 240,000 = 6,000 บาทต่อเดือน

ข้อจำกัดของวิธีนี้ คือต้นทุนส่วนที่ผันแปรจะต้องแปรผันเป็นสัดส่วนเดียวกับจำนวน หน่วยที่เปลี่ยนไป

วิธีที่ 2 วิธีนี้จะคำนวณหาอัตราส่วนของต้นทุนผันแปรมาได้โดยการนำต้นทุน ณ ระดับต่าง ๆ ไปพล็อตลงบน กราฟกระจายแล้วขีดเส้นตรงให้ผ่านจุดที่พล็อตไว้มากที่สุด เส้นที่ลากขึ้นนี้ เรียกว่า line of regression ต้นทุนผันแปรต่อหน่วยดูได้จากความชันของ เส้นและต้นทุนคงที่ ดูได้จากจุดที่เส้นตัดกับแกนตั้งหรือ ณ ระดับกิจกรรมเป็นศูนย์

<u>ตัวอย่าง</u>	<u>จำนวนหน่วย</u>	<u>ค่าไฟฟ้า</u>
	50	120 บาท
	30	110 บาท
	10	60 บาท
	50	150 บาท
	40	100 บาท
	30	80 บาท
	20	70 บาท
	60	150 บาท
	40	110 บาท
	20	50 บาท

จากนั้นนำต้นทุนไปพล็อตลงบน กราฟกระจายแล้วลากเส้นในลักษณะที่ยอดรวมของระยะต่าง ๆ จากจุดที่เหนือเส้นมายังเส้นตรงเท่ากับยอดรวมของระยะต่าง ๆ จากจุดที่อยู่ใต้เส้นมายังเส้นตรงนั้น

จาก line of regression ที่ลากขึ้นตัดกับแกนตั้ง ณ ระดับ 30 บาท และเพิ่มสูงขึ้นไป 20 บาท ต่อ 10 หน่วย ก็แสดงว่าต้นทุนคงที่เท่ากับ 30 บาท และต้นทุนผันแปรตัวเฉลี่ยหน่วยละ 2 บาท (20 บาท ÷ 10 หน่วย)

สำหรับกิจการไฮโดรเทอร์มอล ค่าไฟฟ้าส่วนใหญ่เกิดจากการรอบและเก็บรักษาข้าวโพด เมื่อทำการส่งออกก็จะเกิดค่าไฟเพิ่มขึ้นสำหรับหน่วยที่ทำการส่งออก นอกจากนี้การรอบและเก็บรักษาข้าวโพดแต่ละตันมิได้ใช้ไฟฟ้าในปริมาณที่เท่าเทียมกันทั้งนี้เพราะความชื้นในเมล็ดข้าวโพดที่รับเข้าแต่ละครั้งอาจจะแตกต่างกัน ถ้าความชื้นในเมล็ดข้าวโพดสูงก็ต้องใช้เวลาในการอบนานกว่าข้าวโพดที่มีความชื้นต่ำ และการเก็บรักษาข้าวโพดไว้นานก็จะทำให้สิ้นเปลืองค่าไฟฟ้ามากขึ้น

ฉะนั้นค่าไฟฟ้าจึงไม่ได้ผันแปรไปในสัดส่วนเดียวกับปริมาณของข้าวโพดที่เปลี่ยนแปลงไปจึงไม่สามารถใช้วิธีที่ 1 ได้ สำหรับวิธีที่ 2 อาจจะนำมาใช้กับกิจการไฮโดรได้ถึงแม้ว่าการลากเส้นอาจจะคลาดเคลื่อนได้บ้าง แต่การที่จะประมาณค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในอนาคต หรือดูว่าค่าใช้จ่ายรายการต่าง ๆ ควรมากน้อยเพียงใดจำเป็นที่จะต้องทราบว่า เมื่อปริมาณงานที่ทำเปลี่ยนแปลงไปต้นทุนรายการหนึ่ง ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรและมีต้นทุนรายการใดบ้างที่ยังคงเท่าเดิม แม้ผลงานจะมากขึ้นหรือน้อยลงก็ตาม

วิธีการก็โดยให้แกนนอนเป็นหน่วยของปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าในแต่ละเดือน ส่วนแกนตั้งเป็นจำนวนหน่วยของกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในแต่ละเดือน

การใช้จำนวนหน่วยของกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในแต่ละเดือนเป็นแกนตั้งเนื่องจากการทราบจำนวนหน่วยของกำลังไฟฟ้าที่ใช้ในส่วนคงที่และในส่วนผันแปรเพื่อประโยชน์ในการแบ่งสรรค่าไฟฟ้าในส่วนที่ผันแปรออกเป็นค่าไฟฟ้าในการอบและค่าไฟฟ้าในการส่งออกซึ่งจะใช้จำนวนกิโลวัตต์-ชั่วโมงเป็นฐานในการแบ่งสรรและจะได้กล่าวต่อไปในการคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน

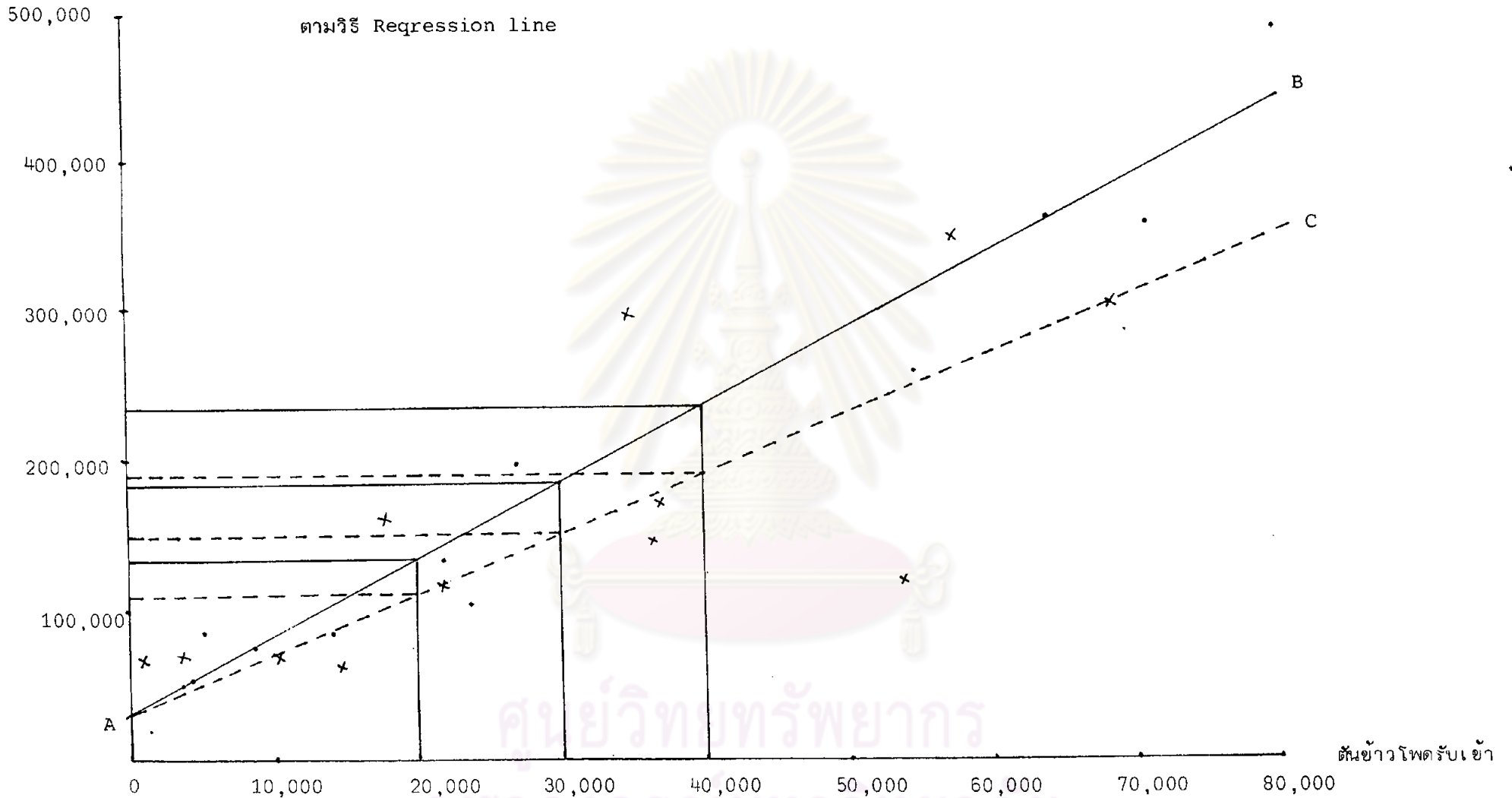

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วย

แผนภาพที่ 1 แสดงปริมาณการใช้ไฟฟ้าของบริษัทไฮโลข้าวโพดขนาด 50,000 ตัน ประจำปี พ.ศ. 2523/24 และ พ.ศ. 2524/25

ตามวิธี Regression line

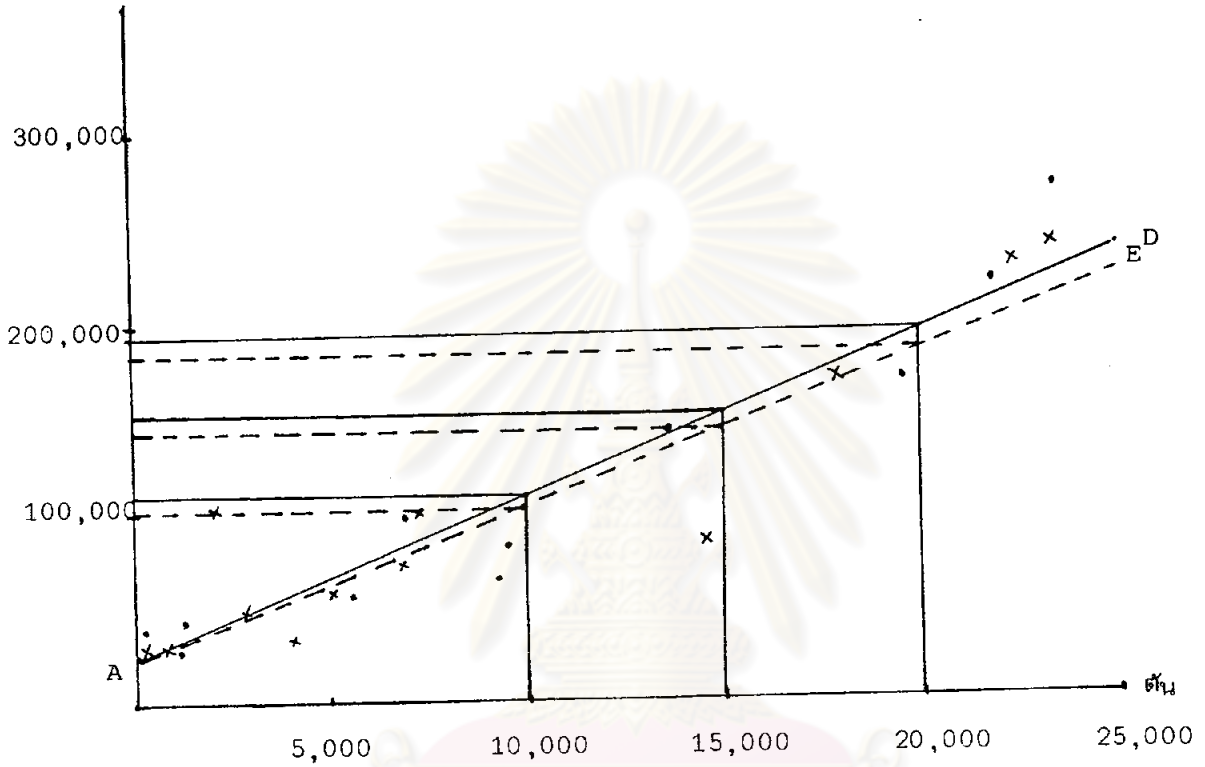
..... ปริมาณการใช้ไฟฟ้าปี 2523/24 30,000 หน่วยต่อเดือน 5 หน่วยต่อตัน
 x, - - - ปริมาณการใช้ไฟฟ้าปี 2524/25 30,000 หน่วยต่อเดือน 4 หน่วยต่อตัน

ที่มา ตารางที่ 28 และ 30 ในภาคผนวก ข

แผนภาพที่ 2 แสดงปริมาณการใช้ไฟฟ้าของบริษัทไฮโซ่ยาวโพตขนาด 30,000 ตัน

ประจำปี พ.ศ. 2523/24 และ พ.ศ. 2524/25 ตามวิธี Regression Line

หน่วย

- ..... ปริมาณการใช้ไฟฟ้าปี 2523/24 26,000 หน่วยต่อเดือน 0.8 หน่วยต่อตัน
  - x ----- ปริมาณการใช้ไฟฟ้าปี 2524/25 26,000 หน่วยต่อเดือน 0 หน่วยต่อตัน
- ที่มา ตารางที่ 29 และ 31 ในภาคผนวก ย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากแผนภาพที่ 1 เส้น AB คือเส้นจำนวนหน่วยของกำลังไฟฟ้าต่อปริมาณการรับข่าว โทด
ของบริษัทไซโลขนาด 50,000 ตัน ปี 2523/24 จะตัดแกนตั้งที่จุด 30,000 หน่วย นั่นคือปริมาณ
การใช้ไฟฟ้าส่วนที่คงที่เท่ากับ 30,000 หน่วย ต่อเดือนและใช้กำลังไฟฟ้าเฉลี่ย 50,000 หน่วย
ต่อ 10,000 ตัน หรือ 5 หน่วยต่อตัน

เส้น AC คือเส้นจำนวนหน่วยของกำลังไฟฟ้าต่อปริมาณการรับข่าว โทด
เข้าของบริษัทไซโลขนาด 50,000 ตัน ปี 2524/25 จะตัดแกนตั้งที่จุด 30,000 หน่วย นั่นคือ
ปริมาณการใช้ไฟฟ้าส่วนที่คงที่เท่ากับ 30,000 หน่วยต่อเดือนและใช้กำลังไฟฟ้า 40,000 หน่วยต่อ
10,000 ตัน หรือ 4 หน่วยต่อตัน

จากแผนภาพที่ 2 เส้น AD คือเส้นจำนวนหน่วยของกำลังไฟฟ้าต่อปริมาณการรับข่าว โทด
เข้าของบริษัทไซโลขนาด 30,000 ตัน ปี 2523/24 จะตัดแกนตั้งที่จุด 26,000 หน่วย นั่นคือ
ปริมาณการใช้ไฟฟ้าส่วนที่คงที่เท่ากับ 26,000 หน่วยต่อเดือน และใช้กำลังไฟฟ้าเฉลี่ย 44,000
หน่วยต่อ 5,000 ตัน หรือ 8.8 หน่วยต่อตัน

เส้น AE คือเส้นจำนวนหน่วยของกำลังไฟฟ้าต่อปริมาณการรับข่าว โทด
เข้าของบริษัทไซโลขนาด 30,000 ตัน ปี 2524/25 จะตัดแกนตั้งที่จุด 26,000 หน่วย นั่นคือ
ปริมาณการใช้ไฟฟ้าส่วนที่คงที่เท่ากับ 26,000 หน่วยต่อเดือน และใช้กำลังไฟฟ้าเฉลี่ย 40,000
หน่วยต่อ 5,000 ตัน หรือ 8 หน่วยต่อตัน

จะเห็นได้ว่าปริมาณการใช้ไฟฟ้าส่วนที่คงที่ในแต่ละปีจะใกล้เคียงกัน ยกเว้นในปีที่มี
การขยายโรงงานหรือปรับปรุงระบบการใช้ไฟฟ้าภายในโรงงานเสียใหม่

สำหรับกำลัง ไฟฟ้าส่วนที่ผันแปรตามปริมาณข่าว โทดเฉลี่ยต่อตันในแต่ละปีไม่เท่ากันนั้น
เนื่องมาจากการใช้ไฟฟ้าของข่าว โทดแต่ละตันจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความชื้นในเมล็ดข่าว โทด
และระยะเวลาของการเก็บรักษาข่าว โทดนั้น

อัตราค่ากระแสไฟฟ้า

เมื่อได้จำนวนหน่วยของค่าไฟฟ้าในส่วนที่คงที่ต่อ เดือนแล้ว ขึ้นต่อไปจะต้องพิจารณา
ว่าจะใช้วิธีการคำนวณวิธีใดเพื่อหาค่าไฟฟ้าส่วนที่คงที่เป็นจำนวนเงิน เพื่อนำไปแยกออกจากค่า
ไฟฟ้าส่วนที่แปรได้ ก่อนอื่นต้องเข้าใจวิธีการคำนวณค่าไฟฟ้าเสียก่อน

การคำนวณค่ากระแสไฟฟ้า

กิจการไฮโดรปั๊มอัดน้ำเข้าเป็น กิจการอุตสาหกรรม จะต้องเสียค่าไฟฟ้า 3 ลักษณะคือ

1. ค่าความต้องการพลังไฟฟ้า (Demand charge) เรียกเก็บจากความต้องการพลังไฟฟ้าเฉลี่ยใน 15 นาทีที่สูงสุด

2. ค่าพลังงานไฟฟ้า เรียกเก็บจากจำนวนหน่วยของไฟฟ้าที่ใช้

3. ค่าเพาเวอร์แฟคเตอร์ (Power factor charge) เรียกเก็บจากความต้องการพลังไฟฟ้ารีแอกทีฟเฉลี่ยใน 15 นาทีที่สูงสุดเกินกว่าร้อยละ 63 ของความต้องการพลังไฟฟ้าเฉลี่ยใน 15 นาทีที่สูงสุดเมื่อคิดเป็นกิโลวัตต์แล้ว เฉพาะส่วนที่เกินจะต้องเสียค่าเพาเวอร์แฟคเตอร์

<u>ตัวอย่าง</u>	กิจการไฮโดรขนาด 50,000 ตัน	ค่าไฟฟ้าเดือน กันยายน 2524	603,595 บาท
		ความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุด	1,020 กิโลวัตต์
		ความต้องการพลังไฟฟ้ารีแอกทีฟสูงสุด	840 กิโลวาร์
		หน่วยไฟฟ้าที่ใช้	346,000 หน่วย

ค่าความต้องการพลังไฟฟ้าเกินกว่า 500 กิโลวัตต์ จัดเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

1. ค่าความต้องการพลังไฟฟ้า $1,020 \times 95 \text{ บาท/กิโลวัตต์} = 96,900 \text{ บาท}$

2. ค่าพลังงานไฟฟ้า

200 หน่วยแรกต่อความต้องการพลังไฟฟ้าหนึ่งกิโลวัตต์ คิดหน่วยละ 1.46 บาท

280 หน่วยต่อไปต่อความต้องการพลังไฟฟ้าหนึ่งกิโลวัตต์ คิดหน่วยละ 1.45 บาท

เกินกว่า 480 หน่วยต่อไปต่อความต้องการพลังไฟฟ้าหนึ่งกิโลวัตต์ คิดหน่วยละ 1.43 บาท

ขั้นที่ 1 $200 \times 1,020 = 204,000 \text{ หน่วย} @ 1.46 = 297,840 \text{ บาท}$

ขั้นที่ 2 $280 \times 1,020 = 285,600$

จำนวนหน่วยที่เหลือ $346,000 - 204,000 = 142,000 \text{ หน่วย} @ 1.45 = 205,900$

346,000

503,740 บาท

3. ค่าเพาเวอร์แฟคเตอร์

$$\begin{aligned}
 \text{ค่าเพาเวอร์แฟคเตอร์} &= \frac{\text{ค่าความต้องการพลังไฟฟ้ารีแอกทีฟสูงสุด} - 63\%}{\text{ของความต้องการพลังไฟฟ้าสูงสุด}} \\
 &= 840 - 643 \\
 &= 197 \text{ กิโลวาร์} \\
 &= 197 \times 15 \text{ บาท/กิโลวาร์} \\
 &= 2955 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{ค่ากระแสไฟฟ้า เดือนกันยายน 2524} &= 96,900 + 503,740 + 2,955 \\
 &= 603,595 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

หมายเหตุ อัตราค่าไฟฟ้านี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 เมษายน 2524 เป็นต้นไป

กิจการไฮโดรลิ่งออก ส่วนใหญ่จะจัดอยู่ในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

จะเห็นได้ว่าวิธีการคำนวณค่ากระแสไฟฟ้าที่ใช้ขึ้นอยู่กับ ความต้องการพลังไฟฟ้าใน 15 นาทีสูงสุดและจำนวนหน่วยของ ไฟฟ้าที่ใช้ การแปรผันของค่ากระแสไฟฟ้าไม่ได้เป็นสัดส่วนเดียวกับปริมาณไฟฟ้าที่ใช้เพิ่มขึ้นแต่เพียงอย่างเดียว ยังขึ้นอยู่กับความต้องการพลังไฟฟ้าใน 15 นาทีที่สูงสุดอีกด้วย

ดังนั้นทุกจำนวนหน่วยของ กำลังไฟฟ้าที่ใช้ควรรับส่วนเฉลี่ยของค่าความต้องการพลังไฟฟ้า นี้เท่าเทียมกัน จึงไม่เป็นการสมควรที่จะนำจำนวนหน่วยของกำลังไฟฟ้าส่วนที่คงที่คูณเฉพาะอัตราของค่าพลังงานไฟฟ้าแต่เพียงอัตราเดียว ฉะนั้นจึงควรมหาค่าไฟฟ้าในส่วนที่คงที่และส่วนที่แปร ได้โดยหาค่าเฉลี่ยดังนี้

ขนาดความจุ 50,000 ตัน

	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
ค่าไฟฟ้าประจำปี	3,060,958.21	3,750,407.49	บาท
จำนวนกิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ตลอดปี	2,242,000	1,914,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
กิโลวัตต์ชั่วโมงส่วนที่คงที่ต่อปี (30,000 x 12)	360,000	360,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
กิโลวัตต์ชั่วโมงส่วนที่ผันแปร	1,882,000	1,554,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
ค่าไฟฟ้าส่วนที่คงที่	$\frac{360,000}{2,242,000} \times 3,060,958.21$ = 491,500.87	$\frac{360,000}{1,914,000} \times 3,750,407.49$ = 705,405.80	บาท
ค่าไฟฟ้าส่วนที่ผันแปร	$\frac{1,882,000}{2,242,000} \times 3,060,958.21$ = 2,569,457.34	$\frac{1,554,000}{1,914,000} \times 3,750,407.49$ = 3,045,001.69	บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขนาดความจุ 30,000 ตัน

	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
ค่าไฟฟ้าประจำปี	1,553,046.97	2,162,689	บาท
กิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ตลอดปี	1,216,000	1,176,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
กิโลวัตต์ชั่วโมงส่วนที่คงที่ (26,000 × 12)	312,000	312,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
กิโลวัตต์ชั่วโมงส่วนที่ผันแปร	904,000	864,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
ค่าไฟฟ้าส่วนที่คงที่	$\frac{312,000}{1,216,000} \times 1,553,046.97$ = 398,479.16	$\frac{312,000}{1,176,000} \times 2,162,689$ = 573,774.63	บาท
ค่าไฟฟ้าส่วนที่ผันแปร	$\frac{904,000}{1,216,000} \times 1,553,046.97$ = 1,154,567.81	$\frac{864,000}{1,176,000} \times 2,162,689$ = 1,588,914.37	บาท

ค่าไฟฟ้าส่วนที่คงที่ถึงแม้ว่าจำนวนหน่วยที่ใช้จะคงเดิมแต่อัตราค่ากระแสไฟฟ้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 49 ทำให้ค่าไฟฟ้าส่วนที่คงที่ของปี 2524/25

สูงกว่าค่าไฟฟ้าส่วนที่คงที่ของปี 2523/24 ประมาณร้อยละ 43

2. ค่าใช้จ่ายในการบริหาร จัดเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ ประกอบด้วย

- ก. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ได้แก่เงินเดือน ค่าแรงและค่าล่วงเวลา ค่าสวัสดิการ และผลตอบแทนอื่น ๆ เช่น เบี้ยประชุมกรรมการ เงินบำเหน็จพนักงาน เป็นต้น
- ข. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์ เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้สินทรัพย์ ได้แก่ค่าซ่อมแซมอาคารสำนักงาน ค่าประกันภัย ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ ค่าเสื่อมราคาอาคารสำนักงาน เครื่องใช้สำนักงาน เป็นต้น
- ค. ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายประจำสำนักงานต่าง ๆ เช่น ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าไปรษณียากร ค่าถ่ายเอกสาร ค่าพาหนะ ค่ารับรอง ค่าสอบบัญชี ค่าทนายความ ค่าภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ประกอบด้วย

- ก. ค่าใช้จ่ายรอตัดจ่าย คือ ค่าใช้จ่ายเริ่มกิจการที่ตัดจำหน่ายภายใน 5 ปี
- ข. ค่าดอกเบี้ยจากเงินกู้ยืมต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายประเภทนี้เกิดขึ้นเนื่องจากกิจการไม่มีเงินทุนเป็นของตนเอง จึงจำเป็นต้องหาแหล่งเงินทุนจากภายนอก
- ค. ภาษีที่ได้รับการประเมินเพิ่ม เป็นค่าภาษีการค้าและภาษีเงินได้ในอดีตที่ ถูกกรมสรรพากรประเมินเพิ่ม
- ง. ค่าภาษีเงินได้นิติบุคคล คือค่าภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากกำไรสุทธิของบริษัทและห้างหุ้นส่วนจำกัด
- จ. ค่าชดเชยข้าวโพดขาดสต็อก คือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเนื่องจากน้ำหนักของข้าวโพดที่ตรวจนับได้แตกต่างไปจากจำนวนตามบัญชีที่ฝากไว้ ค่าใช้จ่ายประเภทนี้เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอและไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกกิจการ ทั้งนี้เพราะน้ำหนักของเมล็ดข้าวโพดขึ้นอยู่กับความชื้นภายในเมล็ดข้าวโพด ถ้ามีความจำเป็นต้องเก็บไว้นานน้ำหนักของเมล็ดข้าวโพดก็ยังมีโอกาสขาดหายมากขึ้น ทั้งนี้เพราะอาจจะถูกตัวมอดกัดกินและการเดินเครื่องเป่าลมภายในถังไซโลเพื่อลดอุณหภูมิภายในถังก็อาจทำให้ความชื้นภายในเมล็ดข้าวโพดระเหยไปได้ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความระมัดระวังในการปฏิบัติงานของผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบด้วย อาจจะสรุปได้ว่าการที่

น้ำหนักของเมล็ดข้าวโพดขาดหายไป เนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้¹

1. ในระยะที่ข้าวโพดมีการส่งออกน้อย บริษัทไฮโลจะต้องทำการอบข้าวโพดเพื่อเก็บ การอบเพื่อเก็บในระยะเกินกว่า 1 เดือนนั้น จำต้องอบให้ความชื้นต่ำกว่าปกติประมาณ 0.5% เพื่อป้องกันความชื้นคืนตัว ยังผลให้น้ำหนักลดน้อยจากปกติไป
2. ข้าวโพดที่รับเข้ามาทางรถ บริษัทอาจจะเสียเปรียบเรื่องน้ำหนักเพราะน้ำหนักที่ชั่งเข้ามาทั้งคันรถได้รวมถึงฝุ่น ซึ่งข้าวโพดซึ่งมีอยู่ถึงประมาณ .1% ฝุ่นและสิ่งเหล่านี้ถูกขจัดไป ระหว่างขบวนการอบและขนถ่าย
3. การแย่งลูกค้ำระหว่างไฮโลด้วยกัน การแย่งนี้ทำได้โดยการตัดน้ำหนักอันเนื่อง จากความชื้นให้น้อยกว่าปกติ

สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริหาร ของบริษัทไฮโลขนาดความจุ 30,000 ตันนั้น เนื่อง จากบริษัทฯ ที่ใช้ เป็นกรณีศึกษาประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ธุรกิจไฮโลเป็นเพียงแผนกหนึ่งของ บริษัทฯ นี้เท่านั้น ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการบริหารส่วนกลาง อันได้แก่ ค่าใช้จ่ายของแผนกบริหาร แผนกบัญชี และแผนกตรวจสอบ ซึ่งเกิดขึ้นจากการให้บริการและการบริหารแก่แผนกที่ประกอบธุรกิจ แต่ละประเภทโดยส่วนรวม ฉะนั้นเพื่อให้การคำนวณต้นทุนในการดำเนินงานของแผนกไฮโลถูกต้องครบถ้วนมากที่สุด จึงได้จัดสรรค่าใช้จ่ายในการบริหารส่วนกลางให้แก่แผนกที่มีรายได้ต่าง ๆ ตามอัตราส่วนปริมาณรายการบัญชีที่เกิดขึ้นของแผนกต่าง ๆ ในปี 2524/25*

อัตราปริมาณรายการคิดจากส่วนกลาง

แผนกวัสดุการเกษตร	20	เปอร์เซ็นต์
แผนกผลิตผลการเกษตร	24	เปอร์เซ็นต์
แผนกโรงพิมพ์	31	เปอร์เซ็นต์
แผนกไฮโล	15	เปอร์เซ็นต์
แผนกคลังสินค้า	10	เปอร์เซ็นต์
	<u>100</u>	เปอร์เซ็นต์

¹บริษัทกรุงเทพอภัยและไฮโล จำกัด, เอกสารรายงานข้าวโพดขาดสต็อก, (มีนาคม 2523).

ค่าใช้จ่ายอื่น ได้แก่ค่าดอกเบี้ยจ่ายในหนี้ได้นำแต่เฉพาะค่าดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดจากเงิน
กู้เพื่อซื้อไซโลเท่านั้นที่นำมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของแผนกไซโล

ตัวอย่างการคำนวณต้นทุนในการดำเนินงานของบริษัทไซโลข้าวโพดขนาดความจุ
50,000 ตัน และ 30,000 ตัน ประจำปี พ.ศ. 2523/24 และ พ.ศ. 2524/25 ได้แสดงไว้
ในตารางที่ 4 และตารางที่ 5 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4

ต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทไฮโล่ข้าวโพดขนาดความจุ 50,000 ตัน

ประจำปี พ.ศ. 2523/24 และ พ.ศ. 2524/25

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี พ.ศ. 2523/24		ปี พ.ศ. 2524/25	
	(บาท)		(บาท)	
ต้นทุนในการให้บริการ				
ค่าใช้จ่ายผันแปร				
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	6,609,559	50	6,377,648	50
ค่ารมยา	1,024,155	20	188,288	60
ค่าไฟฟ้า P	2,569,457	34	3,045,001	69
ค่าแรงกรรมการในการส่งออก	6,778,946	51	6,613,050	13
ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ	2,362,341	16	753,576	94
ค่าล่วงเวลา	570,598	20	237,167	75
ค่าภาษีการค้า	1,112,529	30	1,263,951	35
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	21,027,587	21	18,478,684	96
ค่าใช้จ่ายคงที่				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน				
เงินเดือน	4,698,110	-	5,280,345	-
ค่าแรง	1,606,599	30	1,656,241	-
ค่าสวัสดิการ	1,696,297	15	1,570,437	55
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	8,001,006	45	8,507,023	55
ค่าไฟฟ้า	491,500	87	705,405	80
ค่าเสื่อมราคา	4,733,016	05	4,804,864	27
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,551,727	35	1,422,777	56
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ				
ค่าประกันภัยโรงงาน	111,483	27	120,076	67
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดโรงงาน	179,217	80	144,227	75

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี พ.ศ. 2523/2524		ปี พ.ศ. 2524/25	
	(บาท)		(บาท)	
รวมค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	290,701	07	264,304	42
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	15,067,951	79	15,704,375	60
รวมต้นทุนในการให้บริการ	36,095,539	-	34,183,060	56
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน				
เงินเดือนบุคลากร	3,136,650	-	2,883,000	-
ค่าแรงและค่าล่วงเวลาบุคลากร	163,598	-	185,002	-
เงินบำเหน็จพนักงาน	1,025,493	58	55,800	-
ค่าสวัสดิการ	41,200	-	43,000	-
เบี้ยประชุมกรรมการ	247,500	-	89,000	-
ค่ารักษาพยาบาล	176,205	50	192,474	50
ค่าเช่าบ้านรับรอง	72,000	-	72,000	-
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	4,862,647	08	3,520,276	50
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์				
ค่าซ่อมสำนักงาน	55,618	80	36,343	-
ค่าประกันภัย	92,841	63	60,054	82
ค่าใช้จ่ายยานพาหนะ	825,245	80	789,461	30
ค่าเสื่อมราคา	413,633	38	297,018	36
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	1,387,339	61	1,182,877	48
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ				
ค่าพาหนะ	286,533	-	166,152	-
ค่ารับรอง	174,314	40	236,151	50
ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	28,090	80	58,210	50
ค่าสื่อสาร	148,869	-	143,068	50

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี พ.ศ. 2523/24 (บาท)		ปี พ.ศ. 2524/25 (บาท)	
	ค่าโฆษณา	1,760	-	8,700
ค่าการรื้อถอนและค่าบำรุง	86,420	-	32,155	-
ค่าใช้จ่ายเปิดเตล็ดรุกรการ	64,564	18	56,677	25
ค่าภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ	434,015	18	548,463	37
ค่าสอบบัญชี	54,000	-	74,000	-
ค่าทนายความ	24,000	-	56,000	-
ค่าถ่ายเอกสาร	11,078	-	13,684	-
ค่าเช่าตู้โทรศัพท์	250	-	266	50
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	1,313,894	56	1,393,528	62
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	7,563,881	25	6,096,682	60
ค่าใช้จ่ายอื่น				
ดอกเบียจ่าย	576,021	41	3,574,517	74
ภาษีที่ถูกประเมินเพิ่ม	-		400,000	-
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	64,118	63	1,867,140	12
ค่าชดเชยข้าวโพดขาดสัดคือค	6,173,228	47	2,377,392	05
รวมค่าใช้จ่ายอื่น	6,813,368	51	8,219,049	91
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	50,472,788	76	48,498,793	07

ตารางที่ 5

ต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทไฮโล่ข้าวโพดขนาดความจุ 30,000 ตัน

ประจำปี พ.ศ. 2523/24 และ พ.ศ. 2524/25

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี พ.ศ. 2523/24		ปี พ.ศ. 2524/25	
	(บาท)		(บาท)	
ต้นทุนในการให้บริการ				
ค่าใช้จ่ายผันแปร				
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	2,380,004	02	2,178,011	48
ค่าธรมยา	387,703	90	28,384	-
ค่าไฟฟ้า	1,154,567	81	1,588,914	37
ค่าแรงกรรมกรในการรับข้าวโพด	362,538	56	358,062	82
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก	3,274,565	28	1,652,963	78
ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ	1,516,555	39	783,630	52
ค่าล่วงเวลา	553,654	25	688,620	25
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	9,629,589	21	7,278,587	22
ค่าใช้จ่ายคงที่				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน				
เงินเดือน	2,022,335	-	2,423,996	-
ค่าครองชีพ	310,525	50	357,299	-
ภาษีเงินได้พนักงาน	32,526	93	58,460	37
ค่าสวัสดิการ	227,422	65	379,641	-
ค่าตอบแทน	52,000	-	116,100	-
ค่าเบี้ยเลี้ยง	10,264	-	39,430	-
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	2,655,074	08	3,374,926	37
ค่าไฟฟ้า	398,479	16	573,774	63
ค่าเสื่อมราคา	7,134,976	46	7,404,948	16
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	714,593	11	1,396,197	89

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี พ.ศ. 2523/24 (บาท)		ปี พ.ศ. 2524/25 (บาท)	
	ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ			
ค่าประกันภัยโรงงาน	300,485	71	300,102	37
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	218,607	25	165,147	75
รวมค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น	519,092	96	465,250	12
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	11,422,215	77	13,215,097	17
รวมต้นทุนในการให้บริการ	21,051,804	98	20,493,684	39
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร				
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน				
เงินเดือน	419,511	90	500,065	87
ค่าล่วงเวลา	17,387	99	14,725	07
ค่าครองชีพ	47,475	-	52,207	28
ภาษีเงินได้พนักงาน	21,927	20	44,306	42
ค่าสวัสดิการ	46,699	63	125,073	23
ค่าตอบแทน	64,059	45	89,478	75
ค่าเบี้ยเลี้ยง	12,583	80	8,319	-
รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	629,644	97	834,175	62
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์				
ค่าประกันภัย	59,471	85	70,790	82
ค่าน้ำประปาและไฟฟ้า	181,682	23	277,764	10
ค่าโทรศัพท์	85,684	58	89,983	29
ค่าน้ำหนักรถยนต์	192,860	30	192,336	72
ค่าซ่อมรถยนต์	173,460	50	85,703	54
ค่าซ่อมทรัพย์สิน	132,847	93	98,408	40
ค่าเสื่อมราคา	259,212	84	269,688	80

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี พ.ศ. 2523/24 (บาท)		ปี พ.ศ. 2524/25 (บาท)	
	รวมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	1,085,220	23	1,084,675
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ				
ค่ารับรอง	41,559	58	118,360	30
ค่าเช่า	42,000	-	-	-
ค่าพาหนะ	23,164	08	16,226	18
ค่าเครื่องเขียน	70,054	51	72,727	24
ค่าไปรษณีย์	11,723	40	9,292	97
ค่าประชุมในประเทศ	174,021	70	273,416	66
ค่าประชุมในต่างประเทศ	19,520	94	87,699	10
ค่าฝึกอบรม	600	-	780	-
ค่าโฆษณา-การกุศล	52,529	25	35,400	98
พัสดุสิ้นเปลือง	17,891	50	16,480	85
ค่าธรรมเนียม-ภาษี	91,045	04	130,066	22
ค่าแรงเฉพาะกิจ	195,253	50	179,612	75
เบ็ดเตล็ด	115,358	78	80,019	09
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	854,722	28	1,020,082	34
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	2,569,587	48	2,938,933	63
ค่าใช้จ่ายอื่น				
ค่าใช้จ่ายรอดัดจ่าย	607,722	80	12,187	42
ดอกเบี้ยจ่าย	2,663,835	62	2,438,219	18
ค่าชดเชยข้าวโพดขาดล็อตดอก	-	-	11,814,622	13
รวมค่าใช้จ่ายอื่น	3,271,558	42	14,265,028	73
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	26,892,950	88	37,697,646	75

การคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน

เนื่องจากบริษัทไฮโลข้าวโพดที่ดำเนินงานในลักษณะเป็นคลังสินค้าสาธารณะจะร่วมกันกำหนดอัตราค่าบริการขึ้นใหม่ทุกปี โดยแยกอัตราค่าบริการออกตามสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ฤดูกาลของข้าวโพด ซึ่งคิดตามวันที่รับข้าวโพดเข้าไฮโล
2. ลักษณะในการส่งออกเป็นแบบบรรจุกระสอบหรือแบบเทกอง

ทั้งนี้ข้าวโพดที่เข้าสู่ไฮโลในช่วงต้นฤดูกาลจะมีความชื้นสูงมากและระดับความชื้นจะค่อยๆ ลดลงจนกระทั่งช่วงกลางฤดูที่ข้าวโพดจะมีความชื้นอยู่ในระดับมาตรฐานไม่จำเป็นต้องผ่านขั้นตอนในการอบให้แห้งอีกต่อไป สิ่งประหยัดค่าเชื้อเพลิงที่ใช้ในการอบ ทำให้บริษัทไฮโลกำหนดอัตราค่าบริการในช่วง ต้นฤดูสูงกว่าช่วงปลายฤดู

นอกจากนี้การส่งข้าวโพดออกจากไฮโลกระทำได้ 2 วิธี คือแบบบรรจุกระสอบ และแบบเทกอง แบบเทกองจะใช้เครื่องพ่นเมล็ดข้าวโพดลงสู่ระวางเรือโดยตรง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างกรรมกรเพื่อบรรจุข้าวโพดลงกระสอบและแบกกระสอบข้าวโพดไปยังท่าเรือ ทำให้ค่าใช้จ่ายในการส่งออกแบบเทกองต่ำกว่าค่าใช้จ่ายในการส่งออกแบบบรรจุกระสอบ การที่จะกำหนดว่าจะส่งข้าวโพดออกในลักษณะใดขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ซื้อ ตัวอย่างเช่น ผู้ซื้อทางแถบตะวันออกกลางซึ่งท่าเทียบเรือและอุปกรณ์ในการขนส่งยังไม่ทันสมัยจึงจำเป็นต้องรับข้าวโพดที่บรรจุกระสอบ ต่างจากประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีท่าเทียบเรือและไฮโลที่ทันสมัย สามารถดูดเมล็ดข้าวโพดจากระวางเรือขึ้นไปเก็บยังถังไฮโลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงสั่งซื้อข้าวโพดแบบเทกองเป็นส่วนใหญ่

ด้วยเหตุที่การกำหนดอัตราค่าบริการแตกต่างกันตามฤดูกาลที่ให้บริการและลักษณะการส่งออกตามที่กล่าวข้างต้น การคำนวณต้นทุนในการดำเนินงานต่อตัน ก็จะแยกพิจารณาออกเป็นต้นทุนในการดำเนินงานต่อตัน ของช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายน และช่วงเดือนธันวาคมถึงมิถุนายนของปีถัดไป พร้อมทั้งแยกต้นทุนในการดำเนินงานต่อตันที่ส่งออกแบบกระสอบและแบบเทกองออกจากกัน เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราค่าบริการที่กำหนดขึ้น

จำนวนหน่วยที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน

สำหรับจำนวนหน่วยที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนในการดำเนินงานต่อตัน ได้แก่

1. ปริมาณข้าวโพดที่รับเข้า
2. ปริมาณข้าวโพดที่ส่งออก

ในกิจการไซโลข้าวโพดบางแห่งจะใช้ปริมาณข้าวโพดที่ส่งออกในระหว่างปีเป็นจำนวนหน่วยที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อตันโดยเฉลี่ยด้วยเหตุผลดังนี้คือ

1. ในธุรกิจอุตสาหกรรม จำนวนหน่วยที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนการผลิตของสินค้าก็คือ สินค้าสำเร็จรูป ในทำนองเดียวกัน ธุรกิจไซโลก็ถือว่าข้าวโพดที่ทำการส่งออกเป็นหน่วยผลผลิตที่ผ่านทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเช่นเดียวกับสินค้าสำเร็จรูป
2. ถึงแม้ว่าจะมีข้าวโพดคงเหลือที่ผู้ฝากยังไม่ได้ทำการส่งออกยกไปงวดหน้าก็ตาม แต่จำนวนคงเหลือนี้จะเป็นจำนวนน้อย ทั้งนี้เพราะราคาข้าวโพดในระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นปลายฤดูกาลจะมีราคาสูง ผู้ประกอบการค้าข้าวโพดจะพยายามจำหน่ายข้าวโพดให้หมดก่อนที่จะถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวหน้า ซึ่งราคาข้าวโพดจะต่ำในช่วงต้นฤดู

ในการใช้ปริมาณข้าวโพดส่งออกเป็นหน่วยเดียวที่ใช้ในการคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อตันนั้น จะให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงต่อเมื่อปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าและทำการส่งออกใกล้เคียงกันในระหว่างปีด้วย

ในที่นี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการคำนวณต้นทุนในการดำเนินงานต่อตันเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดอัตราค่าบริการ ซึ่งได้แยกวิเคราะห์ต้นทุนในการดำเนินงานต่อตันออกเป็น 2 ระยะคือตั้งแต่กรกฎาคมถึงพฤศจิกายน ระยะหนึ่ง และธันวาคมถึงมิถุนายนในปีถัดไป อีกระยะหนึ่งซึ่งปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าในระยะแรกจะมากกว่าปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าในระยะหลัง แต่จะทำการส่งออกในระยะหลังมากกว่าในระยะแรก ตามตารางที่ 28 และ 29 ในภาคผนวก ข.

ฉะนั้นถ้าใช้ปริมาณข้าวโพดที่ส่งออกเป็นหน่วยในการคำนวณต้นทุนต่อตัน สำหรับค่าใช้จ่ายที่แปรผันไปตามปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าแล้วจะทำให้ต้นทุนต่อตันของค่าใช้จ่ายชนิดนั้นในระยะแรกสูงกว่าความเป็นจริงเพราะข้าวโพดที่รับเข้าในระยะแรกมากกว่าส่งออกน้อยในทำนองเดียวกันก็จะทำให้ต้นทุนต่อตันของค่าใช้จ่ายชนิดนั้นในระยะหลังต่ำกว่าความเป็นจริงไปด้วย

ดังนั้นการตัดสินใจที่จะเลือกใช้ปริมาณข่าวโศกหน่วยที่รับ เข้าหรือหน่วยที่ส่งออกในการคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อต้นนั้น จึงต้องพิจารณาถึงการเกิดขึ้นของค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทว่าผันแปรไปตามหน่วยใด แล้วจึงเลือกใช้จำนวนหน่วยนั้น เป็นตัวหาต้นทุนต่อต้นของค่าใช้จ่ายชนิดนั้นจะให้ผลลัพธ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริงและช่วยในการตัดสินใจที่ดีกว่า

ต้นทุนในการให้บริการ

ได้ทำการแบ่งต้นทุนในการให้บริการซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในโรงงานออกเป็น

1. ต้นทุนในการรอบและเก็บรักษาข่าวโศก คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยเริ่มตั้งแต่การรับข่าวโศกเข้าไซโลทำการรอบให้แห้งและเก็บรักษาคุณภาพไว้ จนพร้อมที่จะทำการส่งออก ต้นทุนเหล่านี้ได้แก่

ค่าใช้จ่ายผันแปร	-	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง
	-	ค่ารมยา
	-	ค่าไฟฟ้าที่ใช้ภายในโรงงานและเครื่องจักร
	-	ค่าล่วงเวลาคนงานในโรงงาน
ค่าใช้จ่ายคงที่	-	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน
	-	ค่าไฟแสงสว่าง
	-	ค่าเสื่อมราคาโรงงานและเครื่องจักร
	-	ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา เครื่องจักรและอุปกรณ์
	-	ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ

ข่าวโศกที่รับเข้าไซโลถ้ามีความชื้นเกิน 14.5 เปอร์เซ็นต์แล้วจะต้องทำการรอบให้แห้งเสียก่อนจึงจะนำไปเก็บรักษาไว้ในไซโลได้มิฉะนั้นจะทำให้ข่าวโศกเน่าเสีย นั่นคือข่าวโศกแต่ละต้นที่รับเข้าไซโลจะต้องผ่านขบวนการรอบและนำไปเก็บเพื่อรักษาคุณภาพไว้ทันที ดังนั้นหน่วยสำเร็จรูปของการรอบและเก็บรักษาข่าวโศกจึงเป็นปริมาณข่าวโศกที่รับเข้าไซโล

2. ต้นทุนในการส่งออก คือต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการส่งมอบข่าวโศกลงเรือเดินสมุทรเปรียบเสมือนต้นทุนในการจำหน่ายสินค้า ต้นทุนเหล่านี้ได้แก่

- ค่าใช้จ่ายผันแปร - ค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการเดินเครื่องพ่นข้าวโพดลงเรือ (สำหรับการส่งออกแบบ
เทกอง)
- ค่าแรงกรรมกรในการเอียงและแบกกระสอบข้าวโพด (สำหรับการส่งออก
แบบกระสอบ)
- ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ ในการส่งออก
- ค่าล่วงเวลาพนักงานแผนกส่งออก
- ค่าภาษีการค้า
- ค่าใช้จ่ายคงที่ - ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานแผนกส่งออก

ต้นทุนในการส่งออกนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการส่งข้าวโพดออกจากไซโลเท่านั้น ดังนั้นหน่วย
สำเร็จรูปของการส่งออก คือปริมาณของข้าวโพดที่ทำกาการส่งออก

ในทางปฏิบัติวิธีการบันทึกบัญชีจะจำแนกตามประเภทของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มิได้แยกตาม
หน่วยงานที่เกิดค่าใช้จ่ายนั้น และในบางกรณีก็ไม่สามารถจะทราบได้ว่าเกิดจากหน่วยงานใด
สิ่งทำให้เกิดค่าใช้จ่ายร่วมระหว่าง ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา กับต้นทุนในการส่งออก ต้นทุน
เหล่านี้คือ

ค่าไฟฟ้าในส่วนของผันแปร

ค่าล่วงเวลา

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน

วิธีการบันทึกต้นทุนร่วม ค่า เป็นต้อง ใช้หลักเกณฑ์ในการจัดสรรที่เหมาะสม

1. ค่าไฟฟ้า ค่าไฟฟ้าที่เป็นต้นทุนร่วมคือค่าไฟฟ้าในส่วนของผันแปร

ปัจจัยที่ใช้ในการแบ่งสรรค่าไฟฟ้าระหว่างต้นทุนในการอบและต้นทุนในการส่งออกคือ

ก. จำนวนกิโลวัตต์ชั่วโมงและค่าไฟฟ้าในส่วนของผันแปรทั้งสิ้น *

ข. ปริมาณข้าวโพดที่ทำกาการส่งออกแบบเทกองในระหว่างปี **

ค. จำนวนกิโลวัตต์ชั่วโมงของกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการส่งออกต่อตันได้จากการ

ประมาณโดยวิศวกรโรงงาน

*แสดงการคำนวณไว้ในหน้า 42-43.

**ดูเพิ่มเติมภาคผนวก ข., หน้า 155-156.

การประมาณจำนวนกิโลวัตต์ชั่วโมงของกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการส่งออกต่อตันหาได้จากการคำนวณ CAPACITY ของมอเตอร์และ
อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ในการขนถ่ายข้าวโพดลง เรือดังนี้

	ขนาดความจุ		ตัน
	50000	30000	
กำลังมอเตอร์ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ รวมประมาณ	300	420	กิโลวัตต์
การเดินงานใน 1 ชั่วโมงจะสิ้นเปลืองไฟฟ้าประมาณ	300	420	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
การเดินงานใน 1 ชั่วโมงจะจ่ายข้าวโพดลงเรือได้ประมาณ	400	250	เมตริกตัน
สิ้นเปลืองไฟฟ้าสำหรับการจ่ายข้าวโพดลงเรือ 1 ตันประมาณ	$\frac{300}{400}$	$\frac{420}{250}$	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
	0.75	1.68	กิโลวัตต์-ชั่วโมง

เมื่อได้ปัจจัยครบทั้ง 3 ประการแล้วจะนำจำนวนกิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ในการส่งออกต่อตันคูณด้วยปริมาณข้าวโพดที่ส่งออกแบบเทกอง
จะเป็นปริมาณกิโลวัตต์-ชั่วโมงของกระแสไฟฟ้าที่ใช้ในการส่งออกทั้งหมดแล้วจึงนำไปเฉลี่ยจากค่าไฟฟ้าในส่วนของผันแปรทั้งหมดโดยใช้จำนวน
กิโลวัตต์-ชั่วโมงเป็นตัวจัดสรรต้นทุนร่วม

ขนาดความจุ 50,000 ตัน

	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
1. ค่าไฟฟ้าในส่วนที่ผันแปร	2,569,457.34	3,045,001.69	บาท
2. กิโลวัตต์-ชั่วโมงของกระแสไฟฟ้าส่วนที่ผันแปร	1,882,000	1,554,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
3. ชั่วโมงผลิตส่งออกแบบเทกอง	149,212	227,968	เมตริกตัน
4. กิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ในการส่งออกต่อตัน	0.75	0.75	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
5. กิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ในการส่งออกรวม (3 x 4)	111,909	170,976	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
6. กิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ในการรอบและเก็บรักษา (2-5)	1,770,091	1,383,024	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
ค่าไฟฟ้าในการส่งออก	$\frac{111,909}{1,882,000} \times 2,569,457.34$ = 152,787.14	$\frac{170,976}{1,554,000} \times 3,045,001.69$ = 335,020.73	บาท
ค่าไฟฟ้าในการรอบและเก็บรักษา	$\frac{1,770,091}{1,882,000} \times 2,569,457.34$ = 2,416,670.20	$\frac{1,383,024}{1,554,000} \times 3,045,001.69$ = 2,709,980.96	บาท

ขนาดความจุ 30,000 ตัน

	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
1. ค่าไฟฟ้าในส่วนของผันแปร	1,154,567.81	1,588,914.37	บาท
2. กิโลวัตต์-ชั่วโมงของกระแสไฟฟ้าส่วนของผันแปร	904,000	864,000	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
3. ย้ายโพลต์ส่งออกแบบเทกอง	25,395	76,168	เมตริกตัน
4. กิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ในการส่งออกต่อตัน	1.68	1.68	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
5. กิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ในการส่งออกรวม (3 x 4)	42,664	127,962	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
6. กิโลวัตต์-ชั่วโมงที่ใช้ในการอบและเก็บรักษา (2-5)	861,336	736,038	กิโลวัตต์-ชั่วโมง
ค่าไฟฟ้าในการส่งออก	$\frac{42,664}{904,000} \times 1,154,567.81$ = 54,489.47	$\frac{127,962}{864,000} \times 1,588,914.37$ = 235,324.84	บาท
ค่าไฟฟ้าในการอบและเก็บรักษา	$\frac{861,336}{904,000} \times 1,154,567.81$ = 1,100,078.34	$\frac{736,038}{864,000} \times 1,588,914.37$ = 1,353,589.53	บาท

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ค่าล่วงเวลา หมายถึงค่าล่วงเวลาของพนักงานในโรงงานซึ่งคอยดูแลความเรียบร้อยของการทำงานของเครื่องจักรในฤดูกาลค่าข้าวโพด แต่อาจจะต้องเดินเครื่องตลอด 24 ชั่วโมง จะต้องมีคนงานแผนกใดมาคอยตรวจสอบข้าวโพดที่ผ่านการอบเพื่อให้ความชื้นในเมล็ดข้าวโพดได้ระดับมาตรฐาน แผนกตรวจรับข้าวโพดก็อาจจะต้องรับข้าวโพดเข้าไซโลในวันหยุด แผนกห้องควบคุมไฟฟ้าจำเป็นที่จะต้องคอยควบคุมระบบการขนถ่ายข้าวโพดอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นการรับข้าวโพดเข้า การอบหรือการส่งออก ส่วนแผนกส่งออกโดยเฉพาะการส่งออกแบบเทกองจะต้องทำการพ่นข้าวโพดลงเรือให้เสร็จสิ้นในแต่ละเที่ยวโดยไม่มีกรหยุดพัก การปันส่วนค่าล่วงเวลาให้แก่ต้นทูนทั้ง 2 ประเภทนั้นทำได้ยากทั้งนี้เพราะถึงแม้ว่าจะเป็นงานส่งออกก็ตามก็ต้องอาศัยพนักงานหรือคนงานในแผนกอื่น ๆ เช่นแผนกไฟฟ้า พนักงานติดต่อกับคู่กลางกร และ Serveyor ร่วมด้วย ดังนั้นการที่จะปันส่วนโดยใช้จำนวนคนงานเป็นตัวฐานในการแบ่งค่าใช้จ่ายจำนวนนี้ให้แก่ต้นทูนในการอบและเก็บรักษาและต้นทูนในการส่งออกแล้วจะทำให้ค่าล่วงเวลาที่ใช้ในการส่งออกน้อยกว่าความเป็นจริง เพราะเหตุว่าจำนวนคนงานในแผนกส่งออกมีเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ของคนงานทั้งหมด ทั้งที่ค่าล่วงเวลาในการส่งออกเกิดจากคนงานในหลายแผนกร่วมกัน ฉะนั้นจึงแบ่งค่าล่วงเวลาให้แก่ทุกหน่วยของผลผลิตในอัตราเท่าเทียมกันนั้นคือ

ค่าล่วงเวลาในการอบและเก็บรักษา

$$= \frac{\text{ค่าล่วงเวลา}}{\text{ปริมาณข้าวโพดรับเข้า} + \text{ปริมาณข้าวโพดส่งออก}} \times \text{ปริมาณข้าวโพดรับเข้า}$$

$$\text{ค่าล่วงเวลาในการส่งออก} = \frac{\text{ค่าล่วงเวลา}}{\text{ปริมาณข้าวโพดรับเข้า} + \text{ปริมาณข้าวโพดส่งออก}} \times \text{ปริมาณข้าวโพดส่งออก}$$

ขนาดความจุ 50,000 ตัน

	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
ค่าล่วงเวลาประจำปี (ตารางที่ 4)	570,598.20	237,167.75	บาท
ปริมาณข้าวโพดรับเข้า (ตารางที่ 28)	378,879	358,118	เมตริกตัน
ปริมาณข้าวโพดส่งออก (ตารางที่ 28)	372,435	358,664	เมตริกตัน
ค่าล่วงเวลาในการอบและเก็บรักษา	287,746.10	118,493.55	บาท
ค่าล่วงเวลาในการส่งออก	282,852.10	118,674.20	บาท

	ขนาดความจุ 30,000 ตัน		
	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
ค่าล่วงเวลาประจำปี (ตารางที่ 5)	553,654.25	688,620.25	บาท
ปริมาณข้าวโพดรับเข้า (ตารางที่ 29)	112,574	106,889	เมตริกตัน
ปริมาณข้าวโพดส่งออก (ตารางที่ 29)	115,176	115,553	เมตริกตัน
ค่าล่วงเวลาในการอบและเก็บรักษา	273,664.43	330,899.43	บาท
ค่าล่วงเวลาในการส่งออก	279,989.82	357,720.82	บาท

3. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน ในระบบบัญชีของบริษัทฯ ได้แยกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงานของแต่ละแผนกไว้ ในที่นี้จึงใช้จำนวนพนักงานของแผนกส่งออกเป็นตัวเฉลี่ยแยกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงานของแผนกส่งออกจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงานรวม

	ขนาดความจุ 50,000 ตัน		
	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน (ตารางที่ 4.)	8,001,006.45	8,507,023.55	บาท
จำนวนพนักงานของแผนกส่งออก	12	12	คน
จำนวนพนักงานของโรงงานทั้งหมด	137	141	คน
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในการส่งออก	700,818.08	724,002	บาท
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในการอบ และเก็บรักษา	7,300,188.37	7,783,021.55	บาท

	ขนาดความจุ 30,000 ตัน		
	ปี 2523/24	ปี 2524/25	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน (ตารางที่ 5.)	2,655,074.08	3,374,926.37	บาท
จำนวนพนักงานของแผนกส่งออก	6	6	คน
จำนวนพนักงานของโรงงานทั้งหมด	76	70	คน
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในการส่งออก	209,611.11	289,279.40	บาท
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในการอบ และเก็บรักษา	2,445,462.97	3,085,646.97	บาท

นอกจากต้นทุนร่วมที่ต้องทำการปันส่วนให้แก่ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา และต้นทุนในการส่งออกดังกล่าวข้างต้นแล้ว ค่าเสื่อมราคาโรงงานและค่าซ่อมแซมจัดเป็นค่าใช้จ่ายที่ควรจะต้องปันส่วนให้แก่ต้นทุนทั้งสองประเภทเช่นกัน โดยควรที่จะแบ่งแยกค่าเสื่อมราคาและค่าซ่อมแซมสำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งออก ให้เป็นต้นทุนในการส่งออกด้วย แต่เนื่องจากวิธีการบันทึกบัญชีที่กิจการใช้อยู่มิได้แยกค่าเสื่อมราคาและค่าซ่อมแซมตามประเภทของเครื่องจักรและอุปกรณ์ ประกอบกับเครื่องจักรและอุปกรณ์ของกิจการไซโลจะใช้สำหรับการอบและเก็บรักษาข้าวโพดเป็นส่วนใหญ่ จึงได้จัดประเภทค่าเสื่อมราคาโรงงานและค่าซ่อมแซมให้เป็นต้นทุนในการอบและเก็บรักษาทั้งหมด

การแบ่งแยกต้นทุนในการให้บริการออกเป็นต้นทุนในการอบและเก็บรักษา ต้นทุนในการส่งออกของบริษัทไซโลข้าวโพดขนาด 50,000 ตัน และ 30,000 ตัน ได้แสดงไว้ในตารางที่ 6 และตารางที่ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 6

แสดงการแบ่งแยกต้นทุนในการให้บริการออกเป็นต้นทุนในการรอบและเก็บรักษา ต้นทุนในการส่งออกของบริษัทไทยโลจิสติกส์ จำกัด 50,000 ต้น

หน่วย: บาท

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี 2523/24				ปี 2524/25			
	ต้นทุนในการรอบ และเก็บรักษา	ต้นทุนในการ ส่งออก	รวม		ต้นทุนในการรอบ และเก็บรักษา	ต้นทุนในการ ส่งออก	รวม	
ต้นทุนในการให้บริการ								
ค่าใช้จ่ายผันแปร								
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	6,609,559	50	-	6,609,559	50	6,377,648	50	6,377,648
ค่ารถมา	1,024,155	20	-	1,024,155	20	188,288	60	188,288
ค่าไฟฟ้า	2,416,670	20	152,787	14	2,569,457	34	2,709,980	96
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก	-		6,778,946	51	6,778,946	51	-	6,613,050
ค่าบริการผู้ศุลกากรและอื่น ๆ	-		2,362,341	16	2,362,341	16	-	753,576
ค่าล่วงเวลา	287,746	10	282,852	10	570,598	20	118,493	55
ค่าภาษีการค้า	-		1,112,529	30	1,112,529	30	-	1,263,951
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	10,338,131	-	10,689,456	21	21,027,587	21	9,394,411	61
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน โรงงาน	7,300,188	37	700,818	08	8,001,006	45	7,783,021	55
ค่าไฟฟ้า	491,500	87	-		491,500	87	705,405	80
ค่าเสื่อมราคา	4,733,016	05	-		4,733,016	05	4,804,864	27
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,551,727	35	-		1,551,727	35	1,422,777	56
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	290,701	07	-		290,701	07	264,304	42
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	14,367,133	72	700,818	08	15,067,951	79	14,980,373	60
รวมต้นทุนในการให้บริการ	24,705,264	71	11,390,274	29	36,095,539	-	24,374,785	21

ตารางที่ 7

แสดงการแบ่งแยกต้นทุนในการให้บริการออกเป็นต้นทุนในการอบและเก็บรักษา ต้นทุนในการส่งออกของบึงกู่ไฮโดยข้าวโพดขนาดความสูง 30,000 ต้น

หน่วย: บาท

ประเภทค่าใช้จ่าย	ปี พ.ศ. 2523/24				ปี พ.ศ. 2524/25							
	ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา		ต้นทุนในการส่งออก		รวม		ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา		ต้นทุนในการส่งออก		รวม	
ต้นทุนในการให้บริการ												
ค่าใช้จ่ายผันแปร												
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	2,380,004	02	-		2,380,004	02	2,178,011	48	-		2,178,011	48
ค่าธรมยา	387,703	90	-		387,703	90	28,384	-	-		28,384	-
ค่าไฟฟ้า	1,100,078	34	54,489	47	1,154,567	81	1,353,589	53	235,324	84	1,588,914	37
ค่าแรงกรรมกรในการ- รับข้าวโพด	362,538	56	-		362,538	56	358,062	82	-		358,062	82
ค่าแรงกรรมกรในการ- ส่งออก	-		3,274,565	28	3,274,565	28	-		1,652,963	78	1,652,963	78
ค่าศึกราคูกฎการและอื่น ๆ	-		1,516,555	39	1,516,555	39	-		783,630	52	783,630	52
ค่าล่วงเวลา	273,664	43	279,989	82	553,654	25	330,899	43	357,720	82	688,620	25
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	4,503,989	25	5,125,599	96	9,629,589	21	4,248,947	26	3,029,639	96	7,278,587	22
ค่าใช้จ่ายคงที่												
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน- โรงงาน	2,445,462	97	209,611	11	2,655,074	08	3,085,646	97	289,279	40	3,374,926	37
ค่าไฟฟ้า	398,479	16	-		398,479	16	573,774	63	-		573,774	63
ค่าเสื่อมราคา	7,134,976	46	-		7,134,976	46	7,404,948	16	-		7,404,948	16
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	714,593	11	-		714,593	11	1,396,197	89	-		1,396,197	89
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	519,092	96	-		519,092	96	465,250	12	-		465,250	12
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	11,212,604	66	209,611	11	11,422,215	77	12,925,817	77	289,279	40	13,215,097	17
รวมต้นทุนในการให้บริการ	15,716,593	91	5,335,211	07	21,051,804	98	17,174,765	03	3,318,919	36	20,493,684	39

วิธีการคำนวณต้นทุนในการให้บริการต่อต้น

การคำนวณต้นทุนในการให้บริการต่อต้นได้แบ่งแยกออกเป็น 2 ส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับการกำหนดอัตราค่าบริการ กล่าวคือต้องการทราบว่าต้นทุนในการให้บริการต่อต้นของข้าวโพดที่รับเข้าไซโลในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนพฤศจิกายนนั้นเป็นเท่าใดและในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนมิถุนายนของปีถัดไป จะมีต้นทุนต่อต้นเท่าใด

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต้องแบ่งแยกตามช่วงระยะเวลา คือ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งจะสูงมากในช่วงเดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน และจะต่ำลง ในเดือนธันวาคมและมกราคม หลังจากนั้นจะไม่มีค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเลย ทั้งนี้เพราะตอนต้นฤดูการค้ำข้าวโพดจะอยู่ในช่วงฤดูฝนทำให้ข้าวโพดที่เข้าไซโลมีความชื้นสูงจึงต้องใช้น้ำมันเชื้อเพลิงมากในการอบข้าวโพดให้แห้ง สำหรับข้าวโพดที่เข้าไซโลในเดือนธันวาคมและมกราคมจะมีส่วนน้อยที่ต้องทำการอบทำให้สิ้นเปลืองน้ำมัน เชื้อเพลิงน้อยและข้าวโพดที่เข้าไซโลในช่วงปลายฤดูจะมีความชื้นใกล้เคียงระดับมาตรฐาน จึงไม่ต้องผ่านการอบให้แห้ง

ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายโรงงานที่ได้ผันแปรไปในสัดส่วนเดียวกันกับปริมาณของข้าวโพดที่รับบริการ และบางประเภทเป็นค่าใช้จ่ายคงที่ที่เกิดขึ้นตามระยะเวลา ฉะนั้นการคำนวณต้นทุนต่อต้นของค่าใช้จ่ายเหล่านี้ จึงจะใช้ค่าเฉลี่ยตลอดทั้งปี

ดังนั้นต้นทุนในการให้บริการต่อต้นของช่วงต้นฤดูและปลายฤดูการค้ำข้าวโพดจึงต่างกันด้วยค่าน้ำมันเชื้อเพลิง

ต้นทุนในการให้บริการประกอบด้วย ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา กับต้นทุนในการส่งออก

วิธีการคำนวณต้นทุนในการอบและเก็บรักษาต่อต้น คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ค่าใช้จ่ายประเภท.....ต่อต้น} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายประเภท.....ใน 1 ปี}}{\text{ปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าตลอดทั้งปี}}$$

สำหรับการคำนวณค่าน้ำมันเชื้อเพลิงคำนวณได้ดังนี้

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อตัน สำหรับ ก.ค.-พ.ย. = $\frac{\text{ค่าน้ำมันที่ใช้ไปในระหว่างเดือน ก.ค.-พ.ย.}}{\text{ปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าระหว่างเดือน ก.ค.-พ.ย.}}$

ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อตันสำหรับ-
ร.ค-มิ.ย ของปีถัดไป = $\frac{\text{ค่าน้ำมันที่ใช้ในระหว่างเดือน ร.ค-มิ.ย ของปีถัดไป}}{\text{ปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าระหว่างเดือน ร.ค-มิ.ย ของปีถัดไป}}$

	ขนาดความจุ	
	50,000	30,000 ตัน
ปี 2523/24 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อตันสำหรับ ก.ค.-พ.ย	$\frac{6,545,622}{297,628}$	$\frac{2,308,382.83}{78,634}$
	21.99	29.36 บาทต่อตัน
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อตันสำหรับ ร.ค-มิ.ย- ของปีถัดไป	$\frac{63,937.50}{81,251}$	$\frac{71,621.19}{33,940}$
	0.79	2.11 บาทต่อตัน
ปี 2524/25 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อตันสำหรับ ก.ค.-พ.ย	$\frac{5,774,437.50}{201,275}$	$\frac{2,159,929.89}{73,462}$
	28.69	29.40 บาทต่อตัน
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงต่อตันสำหรับ ร.ค-มิ.ย- ของปีถัดไป	$\frac{603,211}{156,843}$	$\frac{18,081.59}{33,427}$
	3.85	0.54 บาทต่อตัน

วิธีการคำนวณต้นทุนในการส่งออกต่อตัน คำนวณได้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายประเภท...ต่อตัน = $\frac{\text{ค่าใช้จ่ายประเภท...ใน 1 ปี}}{\text{ปริมาณข้าวโพดที่ส่งออกรวมทั้งปี}}$

เว้นแต่ค่าใช้จ่ายบางประเภทซึ่งจะเกิดขึ้นแต่เฉพาะการส่งออกแบบกระสอบหรือเฉพาะการส่งออกแบบเทกอง จำนวนหน่วยที่จะใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายแต่เฉพาะจำนวนหน่วยของการส่งออกประเภทนั้น ค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้แก่

ค่าไฟฟ้า ที่ใช้ในการลำเลียงข้าวโพดและพ่นลงระวางเรือ เฉพาะการส่งออกแบบเทกอง

ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก แบ่งออกเป็น

ค่าแรงกรรมกรในการบรรจุข้าวโพดลงกระสอบ เข็บบากกระสอบและแบกไปที่ท่าเรือจะคำนวณตามปริมาณกระสอบที่บรรจุได้ โดยปกติ 1 กระสอบจะบรรจุข้าวโพด 100 กิโลกรัม ถ้าเป็นชนิดบรรจุ 50 กิโลกรัม จะคิดค่าแรงในอีกอัตราหนึ่ง นอกจากนี้อัตราค่าแรงจะเพิ่มขึ้นถ้ามีการทำงานล่วงเวลาค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะการส่งออกแบบกระสอบเท่านั้น

ค่าแรงกรรมกรบนเรือ (Stevedoes) ซึ่งทำหน้าที่เกลี่ยระวางเรือจะเป็นค่าใช้จ่ายของบริษัทไฮโดเฉพาะค่าแรงกรรมกรในการเกลี่ยระวางเรือที่ส่งข้าวโพดออกในลักษณะเทกอง (Bulk) เท่านั้น ส่วนค่าแรงกรรมกรในการคัดระวางเรือแบบกระสอบผู้ส่งออกเป็นผู้จัดหาเองหรือถ้าจะให้บริษัทไฮโดเป็นผู้จัดหาผู้ส่งออกจะต้องชำระค่าบริการเพิ่มเติม

วิธีการคำนวณค่าใช้จ่ายทั้ง 2 ประเภทนี้ คำนวณได้ดังนี้

ค่าไฟฟ้า

$$\text{ค่าไฟฟ้าในการส่งออกต่อตัน} = \frac{\text{ค่าไฟฟ้าในการส่งออก}}{\text{ปริมาณข้าวโพดส่งออกแบบเทกองตลอดทั้งปี}}$$

		ขนาดความจุ		
		50,000	30,000	ตัน
๒	2523/24 ค่าไฟฟ้าในการส่งออกต่อตัน	$\frac{152,787.14}{149,212}$	$\frac{54,489.47}{25,395}$	
		1.02	2.15	บาทต่อตัน
๒	2524/25 ค่าไฟฟ้าในการส่งออกต่อตัน	$\frac{335,020.73}{227,968}$	$\frac{235,324.84}{76,168}$	
		1.47	3.09	บาทต่อตัน

ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก

$$\text{ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบกระสอบต่อตัน} = \frac{\text{ค่าแรงกรรมกรในการบรรจุข้าวโพด}}{\text{ปริมาณข้าวโพดส่งออกแบบกระสอบตลอดทั้งปี}}$$

$$\text{ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบเทกองต่อตัน} = \frac{\text{ค่าแรงกรรมกรเกลี่ยระวางเรือ}}{\text{ปริมาณข้าวโพดส่งออกแบบเทกองตลอดทั้งปี}}$$

ขนาดความจุ 50,000 ตัน

	ปี 2523/24	ปี 2524/25
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกประกอบด้วย		
ค่าแรงกรรมกรในการบรรจุข้าวโพด	6,182,098.51	5,017,274.13 บาท
ค่าแรงกรรมกรในการเกลี่ยระวางเรือ	596,848	1,595,776.- บาท
รวม	6,778,946.51	6,613,050.13 บาท
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบกระสอบต่อตัน =	$\frac{6,182,098.51}{223,223}$	$\frac{5,017,274.13}{130,696}$
=	27.69	38.39 บาทต่อตัน
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบเทกองต่อตัน =	$\frac{596,848}{149,212}$	$\frac{1,595,776}{227,968}$
=	4	7 บาทต่อตัน

ขนาดความจุ 30,000 ตัน

	ปี 2523/24	ปี 2524/25
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกประกอบด้วย		
ค่าแรงกรรมกรในการบรรจุข้าวโพด	3,165,183.68	1,428,115.41 บาท
ค่าแรงกรรมกรในการเกลี่ยระวางเรือ	109,381.60	224,848.37 บาท
รวม	3,274,565.28	1,652,963.78 บาท
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบกระสอบต่อตัน =	$\frac{3,165,183.68}{89,781}$	$\frac{1,428,115.41}{39,385}$
=	35.25	36.26 บาทต่อตัน
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบเทกองต่อตัน =	$\frac{109,381.60}{25,395}$	$\frac{224,848.37}{76,168}$
=	4.31	2.95 บาทต่อตัน

ค่าใช้จ่ายในการบริหาร เป็นค่าใช้จ่ายทั้งหลายในการจัดการและควบคุมการดำเนินงานของกิจการ ค่าใช้จ่ายเหล่านี้เป็นรายจ่ายประจำงวดบัญชีไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณข้าวโพดที่รับบริการ ฉะนั้นในการคำนวณต้นทุนรวมในการดำเนินงานต่อตันจึงควรที่จะใช้จำนวนหน่วยของผลผลิตที่ก่อให้เกิดรายได้ในงวดบัญชียุั้นเป็นหน่วยในการหาต้นทุนต่อตันของค่าใช้จ่ายประเภทนี้ ในที่นี้ปริมาณข้าวโพดที่ทำการส่งออกเป็นหน่วยของผลผลิตที่ผ่านทุกขั้นตอนของการให้บริการและบริษัทไฮโลจะบันทึกรายได้ค่าบริการเมื่อทำการส่งข้าวโพดออกจากไฮโลแล้ว ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการบริหารจึงใช้ปริมาณข้าวโพดที่ทำการส่งออกเป็นหน่วยในการหาต้นทุนต่อตัน

วิธีการคำนวณค่าใช้จ่ายในการบริหารต่อตัน คำนวณได้ดังนี้

$$\text{ค่าใช้จ่ายประเภท...ต่อตัน} = \frac{\text{ค่าใช้จ่ายประเภท...ใน 1 ปี}}{\text{ปริมาณข้าวโพดส่งออกรวมทั้งปี}}$$

ค่าใช้จ่ายอื่น เป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากการดำเนินงานให้บริการตามปกติ เช่น ค่าดอกเบี้ยเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการที่กิจการไม่มีเงินทุนเป็นของตนเอง ส่วนค่าภาษีเงินได้นิติบุคคลกรมสรรพากรก็เป็นผู้กำหนดอัตราภาษีที่จะเรียกเก็บจากกำไรสุทธิของกิจการ สำหรับค่าชดเชยข้าวโพดขาดสต็อกก็เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นไม่แน่นอน และการที่ข้าวโพดขาดสต็อกเป็นจำนวนมากเป็นเหตุการณ์ผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นจากการทุจริตหรือจากความบกพร่อง ดังนั้นจะไม่นำค่าใช้จ่ายอื่นมารวมในการคำนวณต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน

ฉะนั้นเมื่อนำ ต้นทุนในการให้บริการต่อตันรวมกับค่าใช้จ่ายในการบริหารต่อตันแล้วผลที่ได้คือต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน

ต้นทุนการดำเนินงานต่อตันของบริษัทไฮโลข้าวโพดขนาด 50,000 ตัน และ 30,000 ตัน ประจำปี พ.ศ. 2523/24 และ 2524/25 ได้แสดงไว้ในตารางที่ 8-11

ตารางที่ 8

แสดงต้นทุนการดำเนินงานต่อตันของบริการใช้ไฟฟ้าโดยขนาดความจุ 50,000 ตัน ประจำปี พ.ศ. 2523/24

ประเภทค่าใช้จ่าย	บรรจุกระสอบ (BAG)				เทกอง (BULK)			
	ก.ค.-พ.ย. (บาท)	ธ	ร.ค.-มิ.ย. (บาท)	จ	ก.ค.-พ.ย. (บาท)	ธ	ร.ค.-มิ.ย. (บาท)	จ
ต้นทุนในการให้บริการ								
ต้นทุนในการรอบและเก็บรักษา								
ค่าใช้จ่ายผันแปร								
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง *	21.99		0.79		21.99		0.79	
ค่ารถขน	2.70		2.70		2.70		2.70	
ค่าไฟฟ้า	6.38		6.38		6.38		6.38	
ค่าล่วงเวลา	0.76		0.76		0.76		0.76	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	31.83	24.53	10.63	9.80	31.83	29.73	10.63	12.38
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	19.27		19.27		19.27		19.27	
ค่าไฟฟ้า	1.30		1.30		1.30		1.30	
ค่าเช่าอาคาร	12.49		12.49		12.49		12.49	
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	4.10		4.10		4.10		4.10	
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	0.77		0.77		0.77		0.77	
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	37.93	29.24	37.93	34.95	37.93	35.43	37.93	44.18
รวมต้นทุนในการรอบและเก็บรักษา	69.76	53.77	48.56	44.75	69.76	65.16	48.56	56.56
ต้นทุนในการส่งออก								
ค่าใช้จ่ายผันแปร								
ค่าไฟฟ้า *	-		-		1.02		1.02	
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก *	27.69		27.69		4		4	
ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ	6.34		6.34		6.34		6.34	
ค่าล่วงเวลา	0.76		0.76		0.76		0.76	
ภาษีการค้า	2.99		2.99		2.99		2.99	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	37.78	29.12	37.78	34.81	15.11	14.11	15.11	17.60
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	1.88	1.45	1.88	1.73	1.88	1.76	1.88	2.19
รวมต้นทุนในการส่งออก	39.66	30.57	39.66	36.54	16.99	15.87	16.99	19.79
รวมต้นทุนในการให้บริการ	109.42	84.34	88.22	81.29	86.75	81.03	65.55	76.35
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	13.06		13.06		13.06		13.06	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	3.72		3.72		3.72		3.72	
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	3.53		3.53		3.53		3.53	
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	20.31	15.66	20.31	18.71	20.31	18.97	20.31	23.65
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	129.73	100	108.53	100	107.06	100	85.86	100

ที่มา: จากตารางที่ 4, 6 และ ตารางที่ 28 ในภาคผนวก ข

* ได้จากการคำนวณที่แสดงไว้ในหน้า 66-68

แสดงต้นทุนการดำเนินงานต่อตันของบริษัทไฮโดรเจนโพแทสเซียม 50,000 ตัน ประจำปี พ.ศ. 2524/25

ประเภทค่าใช้จ่าย	บรรจุกระสอบ (BAG)				เทกอง (BULK)			
	ก.ค.-พ.บ. (บาท)	%	ร.ค.-ฉ.บ. (บาท)	%	ก.ค.-พ.บ. (บาท)	%	ร.ค.-ฉ.บ. (บาท)	%
ต้นทุนในการให้บริการ								
ต้นทุนในการรอบและเก็บรักษา								
ค่าใช้จ่ายดินแปร								
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง *	28.69		3.85		28.69		3.85	
ค่าธรมยา	0.53		0.53		0.53		0.53	
ค่าไฟฟ้า	7.57		7.57		7.57		7.57	
ค่าล่วงเวลา	0.33		0.33		0.33		0.33	
รวมค่าใช้จ่ายดินแปร	37.12	26.09	12.28	10.45	37.12	33.02	12.28	14.02
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	21.73		21.73		21.73		21.73	
ค่าไฟฟ้า	1.97		1.97		1.97		1.97	
ค่าเสื่อมราคา	13.42		13.42		13.42		13.42	
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	3.97		3.97		3.97		3.97	
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	0.74		0.74		0.74		0.74	
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	41.83	29.39	41.83	35.61	41.83	37.22	41.83	47.78
รวมต้นทุนในการรอบและเก็บรักษา	78.95	55.48	54.11	46.06	78.95	70.24	54.11	61.80
ต้นทุนในการส่งออก								
ค่าใช้จ่ายดินแปร								
ค่าไฟฟ้า *	-		-		1.47		1.47	
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก *	38.39		38.39		7		7	
ค่าศักรการศุลกากรและอื่น ๆ +	2.10		2.10		2.10		2.10	
ค่าล่วงเวลา	0.33		0.33		0.33		0.33	
ภาษีการค้า	3.52		3.52		3.52		3.52	
รวมค่าใช้จ่ายดินแปร	44.34	31.15	44.34	37.75	14.42	12.83	14.42	16.47
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานส่งออก	2.02	1.42	2.02	1.72	2.02	1.80	2.02	2.31
รวมต้นทุนในการส่งออก	46.36	32.57	46.36	39.47	16.44	14.63	16.44	18.78
รวมต้นทุนในการให้บริการ	125.31	88.05	100.47	85.53	95.39	84.87	70.55	80.58
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	9.81		9.81		9.81		9.81	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	3.30		3.30		3.30		3.30	
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	3.89		3.89		3.89		3.89	
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	17	11.95	17	14.47	17	15.13	17	19.42
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	142.31	100	117.47	100	112.39	100	87.55	100

ที่มา: จากตารางที่ 4, 6 และตารางที่ 28 ในภาคผนวก ข

* ได้จากการคำนวณที่แสดงไว้ในหน้า 66-68

ตารางที่ 10

แสดงต้นทุนต่อหน่วยของบริษัทยูนิคอร์นไฮโดรเจนขนาดความจุ 30,000 ตัน ประจำปี พ.ศ. 2523/24

ประเภทค่าใช้จ่าย	บรรจุกระสอบ (BAG)				เทกอง (BUICK)			
	ก.ค.-พ.ย. (บาท)	%	ร.ค.-ธ.ย. (บาท)	%	ก.ค.-พ.ย. (บาท)	%	ร.ค.-ธ.ย. (บาท)	%
ต้นทุนในการให้บริการ								
ต้นทุนในการรอบและเก็บรักษา								
ค่าใช้จ่ายผันแปร								
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง *	29.36		2.11		29.36		2.11	
ค่ารถมา	3.44		3.44		3.44		3.44	
ค่าไฟฟ้า	9.77		9.77		9.77		9.77	
ค่าแรงกรรมกรในการรับข้าวโพด	3.22		3.22		3.22		3.22	
ค่าล่วงเวลา	2.43		2.43		2.43		2.43	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	48.22	21.65	20.97	10.72	48.22	24.85	20.97	12.57
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	21.72		21.72		21.72		21.72	
ค่าไฟฟ้า	3.54		3.54		3.54		3.54	
ค่าเสื่อมราคา	63.38		63.38		63.38		63.38	
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	6.35		6.35		6.35		6.35	
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	4.61		4.61		4.61		4.61	
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	99.60	44.70	99.60	50.93	99.60	51.34	99.60	59.73
รวมต้นทุนในการรอบและเก็บรักษา	147.82	66.35	120.57	61.65	147.82	76.19	120.57	72.30
ต้นทุนในการส่งออก								
ค่าใช้จ่ายผันแปร								
ค่าไฟฟ้า *	-		-		2.15		2.15	
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก *	35.25		35.25		4.31		4.31	
ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ	13.17		13.17		13.17		13.17	
ค่าล่วงเวลา	2.43		2.43		2.43		2.43	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	50.85	22.82	50.85	26.01	22.06	11.37	22.06	13.23
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	1.82	0.82	1.82	0.93	1.82	0.94	1.82	1.09
รวมต้นทุนในการส่งออก	52.67	23.64	52.67	26.94	23.88	12.31	23.88	14.32
รวมต้นทุนในการให้บริการ	200.49	89.99	173.24	88.59	171.70	88.50	144.45	86.62
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	5.47		5.47		5.47		5.47	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	9.42		9.42		9.42		9.42	
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	7.42		7.42		7.42		7.42	
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	22.31	10.01	22.31	11.41	22.31	11.50	22.31	13.38
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	222.80	100	195.55	100	194.01	100	166.76	100

ที่มา : จากตารางที่ 5, 7 และ ตารางที่ 29 ในภาคผนวก ข

* ได้จากการคำนวณที่แสดงไว้ในหน้า 66-68

แสดงต้นทุนการดำเนินงานต่อต้นของบริโภคข้าวโพดขนาดความสูง 30,000 ต้น ประจำปี พ.ศ. 2524/25

ประเภทค่าใช้จ่าย	บรรจุกระสอบ (BAG)				เทกอง (BULK)			
	ก.ค.-พ.บ. (บาท)	%	ร.ค.-ฉ.บ. (บาท)	%	ก.ค.-พ.บ. (บาท)	%	ร.ค.-ฉ.บ. (บาท)	%
ต้นทุนในการให้บริการ								
ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา								
ค่าใช้จ่ายผันแปร								
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง *	29.40		0.54		29.40		0.54	
ค่ารถบรรทุก	0.27		0.27		0.27		0.27	
ค่าไฟฟ้า	12.66		12.66		12.66		12.66	
ค่าแรงกรรมกรในการรับข้าวโพด	3.35		3.35		3.35		3.35	
ค่าล่วงเวลา	3.10		3.10		3.10		3.10	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	48.78	20	19.92	9.27	48.78	22.84	19.92	10.79
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	28.87		28.87		28.87		28.87	
ค่าไฟฟ้า	5.37		5.37		5.37		5.37	
ค่าเสื่อมราคา	69.28		69.28		69.28		69.28	
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	13.06		13.06		13.06		13.06	
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	4.35		4.35		4.35		4.35	
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	120.93	49.61	120.93	56.26	120.93	56.62	120.93	65.47
รวมต้นทุนในการอบและเก็บรักษา	169.71	69.61	140.85	65.53	169.71	79.46	140.85	76.26
ต้นทุนในการส่งออก								
ค่าใช้จ่ายผันแปร								
ค่าไฟฟ้า *	-		-		3.09		3.09	
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก *	36.26		36.26		2.95		2.95	
ค่าบริการผู้ศุลกากรและอื่น ๆ	6.78		6.78		6.78		6.78	
ค่าล่วงเวลา	3.10		3.10		3.10		3.10	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	46.14	18.93	46.14	21.47	15.92	7.46	15.92	8.62
ค่าใช้จ่ายคงที่								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	2.50	1.02	2.50	1.16	2.50	1.17	2.50	1.35
รวมต้นทุนในการส่งออก	48.64	19.95	48.64	22.63	18.42	8.63	18.42	9.97
รวมต้นทุนในการให้บริการ	218.35	89.56	189.49	88.16	188.13	88.09	159.27	86.23
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร								
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	7.22		7.22		7.22		7.22	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	9.39		9.39		9.39		9.39	
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	8.83		8.83		8.83		8.83	
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	25.44	10.44	25.44	11.84	25.44	11.91	25.44	13.77
รวมต้นทุนการดำเนินงาน	243.79	100	214.93	100	213.57	100	184.71	100

ที่มา, จากตารางที่ 5, 7 และตารางที่ 29 ในภาคผนวก

* ได้จากการคำนวณที่แสดงไว้ในหน้า 66-68

การวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน

จากตารางที่ 8 และ 9 บริษัทไฮโลข้าวโพดขนาดความจุ 50,000 ตัน มีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นต่อปี 600,000 ตันในระหว่างปี 2523/24 และ 2524/25 ปริมาณงานที่รับบริการ 378,879 ตันและ 358,664 ตันหรือประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ของกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น มีโครงสร้างของต้นทุนดังนี้

หน่วย: เปอร์เซ็นต์

	บรรจุกระสอบ		เทกอง	
	ผันแปร	คงที่	ผันแปร	คงที่
ต้นทุนในการให้บริการ	50-55	30-35	35-40	45-50
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		15-20		15-20
รวม	50-55	45-50	35-40	60-65

จากตารางที่ 10 และ 11 บริษัทไฮโลข้าวโพดขนาดความจุ 30,000 ตัน มีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น 360,000 ตันต่อปี ในระหว่างปี 2523/24 และ 2524/25 ปริมาณงานที่รับบริการ 115,176 ตันและ 115,553 ตัน หรือประมาณ 32 เปอร์เซ็นต์ของกำลังการผลิตเพิ่มขึ้น มีโครงสร้างของต้นทุนดังนี้

หน่วย: เปอร์เซ็นต์

	บรรจุกระสอบ		เทกอง	
	ผันแปร	คงที่	ผันแปร	คงที่
ต้นทุนในการให้บริการ	35-40	45-55	25-30	55-65
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร		10-15		10-15
รวม	35-40	60-65	25-30	70-75

การที่กิจการดำเนินงานไม่เต็มกำลังการผลิตจึงทำให้มีอัตราส่วนของต้นทุนคงที่ต่อหน่วยในอัตราส่วนที่สูง ในปีใดระดับกิจกรรมสูงจะมีต้นทุนคงที่ต่อต้นต่ำ ถ้าปีใดมีกิจกรรมต่ำจะมีต้นทุนคงที่ต่อต้นสูง ฉะนั้นควรคำนึงว่าการคำนวณต้นทุนรวมต่อต้นในแต่ละปีจะเป็นต้นทุนต่อต้นของระดับกิจกรรมในปีนั้นเท่านั้น

การใช้ตัวเลขต้นทุนต่อต้นในการวิเคราะห์ต่อไปจะขอใช้ต้นทุนของปี 2524/25 ซึ่งเป็นต้นทุนของงวดปัจจุบันสำหรับการศึกษาี้ ส่วนตัวเลขต้นทุนของปี 2523/24 จะใช้สำหรับการเปรียบเทียบเพื่อสังเกตแนวทางของต้นทุนเท่านั้น

จากการแยกต้นทุนตามฤดูกาลจะทำให้ทราบว่าต้นทุนการดำเนินงานต่อต้นของปี 2524/25 ช่วงต้นฤดูสูงกว่าต้นทุนต่อต้นของช่วงปลายฤดูประมาณ 25 บาท สำหรับบริษัทไฮโลขนาดความจุ 50,000 ตัน และประมาณ 29 บาท สำหรับบริษัทไฮโลขนาดความจุ 30,000 ตัน ต้นทุนที่สูงกว่านี้จะมากหรือน้อยมีสาเหตุมาจากประสิทธิภาพของเตาอบ ชนิดของน้ำมันที่ใช้ และราคาน้ำมันที่เปลี่ยนแปลงไป

จากการแยกต้นทุนตามลักษณะการส่งออกจะทำให้ทราบว่า การส่งออกในลักษณะบรรจุกระสอบจะมีต้นทุนการดำเนินงานต่อต้นของปี 2524/25 สูงกว่าต้นทุนต่อต้นของการส่งออกในลักษณะเทกองประมาณ 30 บาท สำหรับบริษัทไฮโลทั้ง 2 ขนาด ต้นทุนที่สูงกว่านี้จะมากหรือน้อยมีสาเหตุมาจากค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการส่งออก และผลต่างของค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบกระสอบกับค่าแรงกรรมกรในการส่งออกแบบเทกอง

จากการเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานต่อต้น ระหว่างบริษัทไฮโลขนาดความจุ 50,000 ตัน และบริษัทไฮโลขนาดความจุ 30,000 ตัน พบว่าในปี 2524/25 ขนาดความจุ 50,000 ตัน มีต้นทุนคงที่รวมต่อต้นต่ำกว่าต้นทุนคงที่รวมต่อต้นของขนาดความจุ 30,000 ตัน อยู่ 88.02 บาท (148.87-60.85) หรือประมาณ 145 เปอร์เซ็นต์ ต้นทุนผันแปรในการอบต่อต้นตอนต้นฤดูต่ำกว่า 11 บาทตอนปลายฤดูต่ำกว่า 7 บาท สำหรับต้นทุนผันแปรในการส่งออกนั้นใกล้เคียงกัน แต่การต่ำกว่าของต้นทุนคงที่ต่อต้นเป็นเพราะบริษัทไฮโลขนาดความจุ 50,000 ตัน มีปริมาณข่าวโศกที่รับบริการสูงกว่าประมาณ 200 เปอร์เซ็นต์ ประกอบกับการประหยัดได้ในต้นทุนคงที่ของกิจการขนาดใหญ่ จึงทำให้ต้นทุนคงที่ต่อต้นต่ำกว่า เป็นที่น่าสังเกตว่าค่าเสื่อมราคาของขนาดความจุ 30,000 ตันสูงมากคือประมาณ 32 เปอร์เซ็นต์ของต้นทุนในการให้บริการ เป็นเพราะว่าบริษัทนี้คำนวณค่าเสื่อมราคาของไฮโล เครื่องจักร อุปกรณ์โรงงานในอัตราที่สูง

สำหรับผลแตกต่างของต้นทุนผันแปร (ดูตารางที่ 9 และ 11 ประกอบ) เกิดจาก
สาเหตุดังนี้

1. ประสิทธิภาพของเครื่องจักรที่แตกต่างกัน ทำให้ต้นทุนน้ำมันและค่าไฟฟ้าต่อต้น
ของแต่ละกิจการแตกต่างกันด้วย ตัวอย่าง เช่นการประมาณค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการอบต่อต้น

	ขนาดความจุ	
	50,000 ตัน	30,000 ตัน
กำลังมอเตอร์ไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ที่ใช้ในการอบ	212.25	500 กิโลวัตต์
การเดินงานใน 1 ชั่วโมงจะสิ้นเปลืองไฟฟ้าประมาณ	212.25	500 กิโลวัตต์-ชั่วโมง
การเดินงานใน 1 ชั่วโมงจะอบข้าวโพดได้เฉลี่ย	50	80 เมตริกตัน
ความสิ้นเปลืองไฟฟ้าสำหรับการอบข้าวโพด 1 ตัน	$\frac{212.25}{50}$	$\frac{500}{80}$
	4.25	6.25 กิโลวัตต์-ชั่วโมง
อัตราค่ากระแสไฟฟ้าเฉลี่ยหน่วยละ	1.90	1.85 บาท
ค่าใช้จ่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับการอบข้าวโพด 1 ตัน	8.08	11.56 บาท

สาเหตุดังกล่าวอาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ค่าไฟฟ้าของบริษัทไฮโลขนาดความจุ
30,000 ตัน มีต้นทุนค่าไฟฟ้าสูงกว่า

2. อัตราค่าแรงกรรมกรที่แตกต่างกัน

	ขนาดความจุ	
	50,000 ตัน	30,000 ตัน
ค่าแรงกรรมกรในการผ่า กระสอบข้าวโพดต่อต้น	-	3.70
ค่าแรงกรรมกรในการบรรจุกระสอบต่อต้น	28	26
ค่าแรงกรรมกรในการเกลี่ยระวางเรือ (แบบเทกอง) ต่อต้น	7	3.25

อัตราค่าแรงกรรมกรของการส่งออกข้าวโพดไม่มีมาตรฐานแน่นอนแล้วแต่ผู้รับเหมา แรงงานกับบริษัทไซโลจะตกลงกัน การที่บริษัทไซโลขนาดความจุ 50,000 ตันไม่มีค่าแรงกรรมกร ในการผ่ากระสอบข้าวโพด เนื่องจากบริษัทมีคนงานประจำที่ทำหน้าที่นี้จึงมีค่าแรงที่จ่ายประจำ- เดือนอยู่ในค่าใช้จ่ายคงที่ สำหรับค่าแรงกรรมกรในการเคลื่อนย้ายกระสอบไซโลในการส่งออกแบบเทกอง นั้นบริษัทไซโลขนาดความจุ 30,000 ตัน มีค่าใช้จ่ายประเภทนี้ต่ำเนื่องจากบริษัทฯ มีหัวฉีดเมล็ด ข้าวโพด (Trimming Machine) ไปตามช่องกระวางเรือ ทำให้ไม่ต้องใช้กรรมกรหลายคนในการ เคลื่อนย้ายกระวางเรือ ค่าแรงในการเหมากรรมกรจึงถูก

3. ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ของบริษัทไซโลขนาดความจุ 50,000 ตันเท่ากับ 2.10 บาทต่อตัน ของบริษัทไซโลขนาดความจุ 30,000 ตันเท่ากับ 6.78 บาทต่อตัน อัตราพิธีการศุลกากรในการส่งออกจะเป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่วนค่าใช้จ่ายในการอำนวยการความสะดวกต่าง ๆ เช่น ค่าพาหนะ ค่าเลี้ยงรับรอง เจ้าหน้าที่และบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกของแต่ละบริษัทอาจจะแตกต่างกัน

๑ แต่ละกิจการย่อมไม่มีโอกาสที่จะเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานซึ่งกันและกันได้ ทั้งยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินงานที่แตกต่างกันอีกด้วย กิจการส่วนใหญ่จึงใช้การ เปรียบเทียบต้นทุนค่าจริงของงวดปัจจุบันกับต้นทุนค่าจริงของรายจ่ายอย่างเดียวกันในงวดก่อน ๆ ซึ่งเป็นวิธีที่มีประโยชน์สำหรับใช้เป็นข้อสังเกตแนวทางของต้นทุนเพื่อหารายการที่ผิดปกติที่จะต้อง สืบสวนหาเหตุผลของการผิดปกตินั้น และอาจจะช่วยได้มากในการคาดคะเนและควบคุมต้นทุน ในอนาคต¹

การวิเคราะห์ต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทไซโลข้าวโพดจะอาศัยข้อมูลจากตารางที่ 12 และ 13 โดยการเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนการดำเนินงานต่อตันของปี พ.ศ. 2523/24 และปี พ.ศ. 2524/25 ของแต่ละกิจการ ข้อมูลที่ใช้ในการเปรียบเทียบนี้จะใช้เฉพาะต้นทุน การดำเนินงานต่อตันของช่วง ก.ค.-พ.ย. ของการส่งออกในลักษณะกระสอบเท่านั้น ทั้งนี้ เพราะรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่อตันไม่ว่าจะส่งออกในช่วงใดหรือส่งออกในลักษณะไหนจะเหมือน ๆ

¹ สัจเวียน อินทรวิชัย, การบัญชีต้นทุน (กรุงเทพมหานคร คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517) หน้า 312.

กันเว้นแต่ค่าน้ำมัน ค่าไฟฟ้า ค่าแรงกรรมกรในการส่งออกเท่านั้นที่แตกต่างกัน และต้นทุนที่แตกต่างกันเหล่านี้ในช่วง ธันวาคม-มิถุนายน ของปีถัดไปไม่ว่าจะส่งออกในรูปแบบเทกองหรือแบบกระสอบมีอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่เป็นสาระสำคัญจึงไม่ได้แสดงการเปรียบเทียบไว้

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่าต้นทุนการดำเนินงานต่อตันของบริษัทไฮโลข้าวโพดขนาดความจุ 50,000 ตัน ประจำปี 2523/24 และปี 2524/25 แตกต่างกันในส่วนที่สำคัญด้วยค่าใช้จ่ายเหล่านี้ คือ

1. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ ในปี 2524/25 สูงขึ้นกว่าปี 2523/24 ในอัตราร้อยละ 30.47 ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าน้ำมันคือ

- ก. อัตราค่าน้ำมัน
- ข. ปริมาณน้ำมันที่ใช้ต่อตัน

บริษัทใช้น้ำมันเชื้อเพลิง 2 ชนิด คือน้ำมันเตา A และน้ำมันเตา B ในปี 2524 ได้ใช้น้ำมันก๊าดแทนน้ำมันเตา B การที่จะใช้น้ำมันชนิดใดขึ้นอยู่กับการออกแบบของเตาอบแต่ละเตา ในปี 2524 น้ำมันเตา A ราคา 4.734 บาทต่อลิตร น้ำมันเตา B 6.014 บาทต่อลิตร น้ำมันก๊าด 6.12 บาทต่อลิตร สูงขึ้นกว่าปี 2523 ซึ่งน้ำมันเตา A มีราคา 3.811 บาทต่อลิตร น้ำมันเตา B ราคา 5.111 บาทต่อลิตร ประมาณร้อยละ 20.45

นอกจากนี้ปริมาณการใช้น้ำมันเฉลี่ยต่อตันในปี 2524 ประมาณ 5.51 ลิตรต่อตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2523 ซึ่งใช้น้ำมันเฉลี่ย 4.64 ลิตรต่อตันหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.75 เนื่องจากในปี 2524/25 บริษัทได้ทดลองใช้น้ำมันก๊าดผสมน้ำมันเตา A ในอัตราส่วน 50:50 แทนการใช้น้ำมันเตา B ทั้งนี้เพราะน้ำมันเตา B เป็นน้ำมันที่รัฐไม่ได้ควบคุมราคา การกำหนดราคาจึงขึ้นอยู่กับผู้จำหน่าย ทำให้ราคาสูงขึ้นอยู่เสมอ บริษัทฯ จึงหันมาใช้น้ำมันก๊าดและน้ำมันเตา A ซึ่งมีการควบคุมราคาจำหน่ายแทนซึ่งก็สามารถใช้กับเตาอบที่มีอยู่ได้ และราคาก็ประหยัดกว่าด้วย แต่ปรากฏว่าน้ำมันก๊าดซึ่งบริษัทซื้อเก็บไว้นานเกินไปจึงเสื่อมคุณภาพทำให้ในปี 2524/25 บริษัทฯ ต้องสิ้นเปลืองน้ำมันในการอบข้าวโพดต่อตันสูงกว่าปี 2523/24 ถึงแม้ว่าจะลดราคาต่อตันลงได้บ้างก็ตาม

สำหรับระดับความชื้นซึ่งจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการสิ้นเปลืองเชื้อเพลิงที่แตกต่างกัน ปรากฏว่าในปี 2523/24 และปี 2524/25 ปริมาณข้าวโพดที่มีระดับความชื้นสูงเข้าไฮโลในอัตราที่ใกล้เคียงกันจึงไม่เป็นสาเหตุของการใช้น้ำมันที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 12

การเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทโฮลดิ้งไอทีขนาดความจุ 50,000 ตันระหว่างปี พ.ศ. 2523/24 และ พ.ศ. 2524/25

ประเภทค่าใช้จ่าย	ต้นทุนการดำเนินงานต่อตัน		เพิ่มขึ้น (ลดลง) (บาท)	เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลง	
	ปี 2524/25 (บาท)	ปี 2523/24 (บาท)		เพิ่มขึ้น	ลดลง
ต้นทุนในการให้บริการ					
ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา					
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	28.69	21.99	6.7	30.47*	
ค่าธรมยา	0.53	2.70	(2.17)		80.37*
ค่าไฟฟ้า	7.57	6.38	1.19	18.65*	
ค่าล่วงเวลา	0.33	0.76	(0.43)		56.58*
รวมค่าใช้จ่ายสิ้นเปลือง	37.12	31.83	5.29	16.62	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	21.73	19.27	2.46	12.77	
ค่าไฟฟ้า	1.97	1.30	0.67	51.54*	
ค่าเสื่อมราคา	13.42	12.49	0.93	7.45	
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	3.97	4.10	(0.13)		3.17
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	0.74	0.77	(0.03)		3.90
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	41.83	37.93	3.90	10.28	
ต้นทุนในการส่งออก					
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก	38.39	27.69	10.70	38.64*	
ค่าศึกรการศุลกากรและอื่น ๆ	2.10	6.34	(4.24)		66.88*
ค่าล่วงเวลา	0.33	0.76	(0.43)		56.58*
ภาษีการค้า	3.52	2.99	0.53	17.73*	
รวมค่าใช้จ่ายสิ้นเปลือง	44.34	37.78	6.56	17.36	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานส่งออก	2.02	1.88	0.14	7.45	
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	2.02	1.88	0.14	7.45	
รวมต้นทุนในการให้บริการ	125.31	109.42	15.89	14.52	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร					
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	9.81	13.06	(3.25)		24.89*
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	3.30	3.72	(0.42)		11.29
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	3.89	3.53	0.36	10.20	
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	17	20.31	(3.31)		16.30
ต้นทุนการดำเนินงาน	142.31	129.73	12.58	9.70	

* รายการที่เปลี่ยนแปลงเป็นสาระสำคัญ

2. ค่าธรรมเนียม มีอัตราการลดลงร้อยละ 80.37 เนื่องจากจากตั้งแต่ฤดูการค้าข้าว-
โพดปี 2524/25 บริษัทไซโลไม่ต้องรับผิดชอบค่าธรรมเนียมที่บริษัทตรวจสอบคุณภาพจะต้องทำการร
ยาตามเงื่อนไขการเปิดแอลซี (Letter of Credit) ซึ่งแต่เดิมบริษัทตรวจสอบคุณภาพจะคิด
ค่าธรรมเนียมก่อนการส่งออกนี้จากบริษัทไซโล แต่ปัจจุบันผู้ส่งออกจะต้องเป็นผู้รับภาระนี้เอง ดังนั้น
ค่าธรรมเนียมในปี 2524/25 จึงมีแต่เฉพาะค่าธรรมเนียมที่ใช้ป้องกันแมลงขณะที่เก็บรักษาข้าวโพดในถัง
ไซโลเท่านั้น

3. ค่าไฟฟ้า ค่าใช้จ่ายประเภทนี้มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.65 เนื่องจาก
ก. มีการขึ้นอัตราค่ากระแสไฟฟ้าเมื่อ 1 ตุลาคม 2523 10 มกราคม 2524
และครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2524 การเพิ่มขึ้นของค่าไฟฟ้าเกิดขึ้นจากการขึ้นอัตราค่า
กระแสไฟฟ้าประมาณร้อยละ 51.62

ข. ในปี 2524/25 การรับข้าวโพดทางเรือได้ลดน้อยลงจากปี 2523/24
50,373 ตัน เนื่องจากตั้งแต่ปี 2524 ผู้ซื้อข้าวโพดจากต่างประเทศเข้มงวดเรื่องเชื้อรา
อะฟลาท็อกซิน (Aflatoxin) ในเมล็ดข้าวโพดมากขึ้น การขนส่งข้าวโพดเปียกมาทางน้ำซึ่ง
ต้องใช้เวลาหลายวันข้าวโพดจึงมักมีเปอร์เซ็นต์เมล็ดเสียมากและมีเชื้อราอะฟลาท็อกซินได้ง่าย
ไซโลก็จะไม่สามารถรับข้าวโพดนั้นไว้ พ่อค้าข้าวโพดจึงขนส่งข้าวโพดมาทางรถยนต์มากขึ้น ทำ
ให้บริษัทสามารถลดปริมาณไฟฟ้าส่งที่ใช้ในการรับข้าวโพดได้มากเพราะเหตุว่าเครื่องดูดข้าวโพด
ทางเรือต้องใช้มอเตอร์ที่ใช้ไฟฟ้าส่งสูงกว่าการรับข้าวโพดทางรถยนต์ จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น
ถึงแม้ว่าอัตราค่ากระแสไฟฟ้าจะเพิ่มขึ้นมาก แต่ปริมาณไฟฟ้าที่ใช้กลับลดลง จึงทำให้ค่าไฟฟ้าส่ง
สูงขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่าการสูงขึ้นของอัตราค่าไฟ แต่ในขณะที่เดียวกันค่าไฟแสงสว่างซึ่งเป็นค่าใช้จ่าย
จ่ายที่คงที่มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปี 2523/24 ร้อยละ 51.54 เป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของอัตรา
ค่ากระแสไฟฟ้า

4. ค่าล่วงเวลา ในปี 2524/25 มีอัตราการลดลงจากปี 2523/24 ร้อยละ
56.58 เนื่องจากปริมาณงานของปี 2524/25 น้อยกว่าปี 2523/24 งานส่วนใหญ่จะทำได้เสร็จ
สิ้นในเวลาทำงานปกติ ประกอบกับอัตราเงินเดือนเพิ่มขึ้น พนักงานที่มีอัตราเงินเดือนถึงเดือนละ
5,000 บาท ในปี 2524/25 มีจำนวนหลายคน ซึ่งหมดสิทธิ์ที่จะได้ค่าล่วงเวลา ทำให้ค่าล่วง
เวลาของปี 2524/25 ต่ำกว่าปี 2523/24

5. ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.64 มีสาเหตุมาจาก
ค่าแรงกรรมกรในการบรรจุข้าวโพดลงกระสอบ ในปี 2524/25 กระสอบละ 2.80 บาท หรือตัน
ละ 28 บาท เพิ่มขึ้นจากปี 2523/24 ซึ่งมีอัตรากระสอบละ 2.25 บาท หรือตันละ 22.50 บาท

เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 24.44 นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากในปี 2524/25 ประเทศทางแถบตะวันออกเฉียงใต้มีการสั่งซื้อข้าวโพดจากไทยสูงขึ้น ทำให้การบรรลุกระสอบต้องใช้เวลาใช้กระสอบลูกเล็กบรรลุได้ 50 กิโลกรัม ค่ากรรมกรในการบรรลุกระสอบข้าวโพดต่อตันก็จะสูงกว่าการใช้กระสอบขนาดมาตรฐาน

6. ค่าพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ มีอัตราการลดลงร้อยละ 66.88 ค่าใช้จ่ายประเภทนี้จะขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการขนถ่ายข้าวโพดลงเรือ และจำนวนของผู้ส่งออกในแต่ละเที่ยวการเดินทาง เรือจะเห็นได้ว่าปริมาณข้าวโพดที่ทำการส่งออกในปี 2523/24 เป็นแบบกระสอบ 213,674 ตัน แบบเทกอง 150,211 ตัน สำหรับปี 2524/25 การส่งออกแบบกระสอบเป็น 131,063 ตัน แบบเทกอง 228,168 ตัน การส่งออกในลักษณะเทกองจะทำได้รวดเร็วกว่าแบบกระสอบ นอกจากนั้นในวันที่ 7 ธันวาคม 2524 กระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศยกเลิกระบบโควตาในการส่งออกข้าวโพดทำให้จำนวนรายของผู้ส่งออกแต่ละสัญญาซื้อขายจึงมีเพียงรายเดียว ไม่ต้องจัดสรรให้ผู้ส่งออกรายอื่น ๆ ด้วยเหตุผลทั้ง 2 นี้ จึงทำให้ค่าพิธีการศุลกากร และค่าอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการส่งออกของปี 2524/25 ประหยัดได้มากกว่า ปี 2523/24

7. ภาษีการค้า มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.73 เนื่องมาจากในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2525 กรมสรรพากรได้ประกาศขึ้นอัตราภาษีการค้าจากร้อยละ 2.2 ของรายได้ค่าบริการ เป็นร้อยละ 3.3 ของรายได้ค่าบริการ นอกจากนี้อัตราค่าบริการในปี 2524/25 ก็สูงขึ้นจากปี 2523/24 ประมาณร้อยละ 13.48 จึงเป็นสาเหตุทำให้ค่าภาษีการค้าของปี 2524/25 สูงกว่าปี 2523/24

8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานสำนักงาน ในปี 2524/25 มีอัตราการลดลงจากปี 2523/24 ร้อยละ 24.89 ทั้ง ๆ ที่อัตราเงินเดือนของปี 2524/25 สูงขึ้นจากปี 2523/24 ทั้งนี้เพราะต้นปี 2524 มีพนักงานระดับสูงลาออกทำให้รายจ่ายประเภทเงินเดือนและเงินบำเหน็จพนักงานในปี 2523/24 สูงกว่าปี 2524/25

ตารางที่ 13

การเปรียบเทียบต้นทุนการดำเนินงานของบริษัทโซโลฮิวโชนาความจุ 30,000 คัน ระหว่างปี พ.ศ. 2523/24 และ พ.ศ. 2524/25

ประเภทค่าใช้จ่าย	ต้นทุนการดำเนินงานต่อคัน		เพิ่มขึ้น (ลดลง) (บาท)	เปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลง	
	ปี 2524/25 (บาท)	ปี 2523/24 (บาท)		เพิ่มขึ้น	ลดลง
ต้นทุนในการให้บริการ					
ต้นทุนในการอบและเก็บรักษา					
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	29.40	29.36	0.04	*0.14	
ค่ารมยา	0.27	3.44	(3.17)		*92.15
ค่าไฟฟ้า	12.66	9.77	2.89	*29.58	
ค่าแรงกรรมกรในการรับฮิวโชน	3.35	3.22	0.13	4.04	
ค่าล่วงเวลา	3.10	2.43	0.67	27.57 *	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	48.78	48.22	0.56	1.16	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานโรงงาน	28.87	21.72	7.15	*32.92	
ค่าไฟฟ้า	5.37	3.54	1.83	*51.69	
ค่าเสื่อมราคา	69.28	63.38	5.90	9.31	
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	13.06	6.35	6.71	*105.67	
ค่าใช้จ่ายโรงงานอื่น ๆ	4.35	4.61	(0.26)		5.64
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	120.93	99.60	21.33	21.42	
ต้นทุนในการส่งออก					
ค่าแรงกรรมกรในการส่งออก	36.26	35.25	1.01	2.87	
ค่าศึกรการศุลกากรและอื่น ๆ	6.78	13.17	(6.39)		*48.52
ค่าล่วงเวลา	3.10	2.43	0.67	*27.57	
รวมค่าใช้จ่ายผันแปร	46.14	50.85	(4.71)		9.26
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	2.50	1.82	0.68	*37.36	
รวมค่าใช้จ่ายคงที่	2.50	1.82	0.68	37.36	
รวมต้นทุนในการให้บริการ	218.34	200.44	17.86	8.91	
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร					
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน	7.22	5.47	1.75	31.99	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาคารและอุปกรณ์	9.39	9.42	(0.03)		0.32
ค่าใช้จ่ายในการบริหารอื่น ๆ	8.83	7.42	1.41	19.00	
รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	25.44	22.31	3.13	14.03	
ต้นทุนในการดำเนินงาน	243.79	222.80	20.99	9.42	

* รายการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่าต้นทุนการดำเนินงานต่อตันของบริษัทไฮโลข้าวโพดขนาด 30,000 ตัน ประจำปี 2523/24 และปี 2524/25 แตกต่างกันในส่วนที่สำคัญด้วยค่าใช้จ่าย เหล่านี้คือ

1. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ในปี 2524/25 เพิ่มขึ้นจากปี 2523/24 เพียงร้อยละ 0.14 ในขณะที่ราคาน้ำมันเตา C เพิ่มขึ้นจาก 3.61 บาท มาเป็น 4.47 บาท ในวันที่ 20 มกราคม 2524 หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 23.82 ส่วนข้าวโพดที่เข้าไฮโลในเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคมของปี 2523/24 ประมาณร้อยละ 17.48 และปี 2524/25 ประมาณร้อยละ 34.20 ของข้าวโพดที่เข้าไฮโลช่วงต้นฤดู ซึ่งข้าวโพดที่เข้าใน 2 เดือนนี้มัก จะมีความชื้นสูงกว่า 18 เปอร์เซ็นต์ ทำให้สิ้นเปลืองเชื้อเพลิงในการอบมากกว่าเดือนอื่น ๆ ด้วยสถานการณ์ 2 ประการนี้ค่าเชื้อเพลิงในปี 2524/25 น่าที่จะสูงกว่าค่าเชื้อเพลิงในปี 2523/24 มาก แต่สาเหตุที่ทำให้ค่าเชื้อเพลิงในปี 2524/25 สูงจากปี 2523/24 เพียงเล็กน้อย เป็นเพราะเหตุว่า

ก. ในปี 2524/25 ใช้น้ำมันที่เหลือมาจากปี 2523/24 ประมาณร้อยละ 10 ของจำนวนน้ำมันที่ใช้ทั้งหมด จึงทำให้การเพิ่มขึ้นของราคาไม่ได้มีผลกระทบเต็มที่

ข. ในปี 2524 ได้ทำการปรับปรุงเตาอบครั้งใหญ่ โดยเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ต่าง ๆ ในเตาอบที่ชำรุดมากแล้วให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นลดการรั่วไหลของพลังงาน ความร้อนในเตาอบจึงทำให้เกิดการประหยัดจำนวนน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในปี 2524

2. ค่ารถบรรทุก ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ในปี 2524/25 ลดลงจากปี 2523/24 ประมาณร้อยละ 92.15 เนื่องมาจากในปี 2524/25 บริษัทไฮโลไม่ต้องรับภาระค่ารถบรรทุกก่อนการส่งออกตามเงื่อนไขในแอลซี (Letter of Credit) ที่ผู้ซื้อในต่างประเทศเป็นผู้กำหนด ค่าใช้จ่ายดังกล่าวนี้ในปัจจุบันบริษัทตรวจสอบคุณภาพ (Surveyor) จะเรียกเก็บจากผู้ส่งออก (Exporter) โดยตรง

3. ค่าไฟฟ้า ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ในปี 2524/25 เพิ่มขึ้นจากปี 2523/24 ร้อยละ 29.58 ด้วยสาเหตุดังนี้คือ

ก. อัตราค่ากระแสไฟฟ้าในปี 2524/25 สูงขึ้นจากปี 2523/24 ประมาณร้อยละ 51.62

ข. ในปี 2524/25 การรับข้าวโพดทางเรือ 8,866 ตัน ลดลงจากปี 2523/24 ซึ่งรับข้าวโพดทางเรือ 10,648 ตัน การรับข้าวโพดทางเรือลดลงจะทำให้ลดปริมาณไฟฟ้ากำลังลงได้มาก เพราะเหตุว่า เครื่องดูดข้าวโพดจากเรือเข้าถังไซโลนั้นต้องใช้มอเตอร์ที่มีกำลังแรงม้าสูงกว่าการรับทางรถยนต์

4. ค่าล่วงเวลา ในปี 2524/25 ค่าใช้จ่ายประเภทนี้สูงขึ้นจากปี 2523/24 ร้อยละ 27.57 เป็นผลมาจาก

ก. อัตราเงินเดือนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 15 จะทำให้อัตราค่าล่วงเวลาสูงขึ้นตามไปด้วย

ข. จำนวนพนักงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 ในจำนวนนี้มีวิศวกร 2 คน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลการปฏิบัติงานภายในโรงงานโดยตรง การเพิ่มขึ้นของจำนวนพนักงานในโรงงานโดยเฉพาะพนักงานที่มีอัตราเงินเดือนสูงจะทำให้ค่าล่วงเวลาสูงขึ้นตามไปด้วย

5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงานในโรงงาน หรือในสำนักงานก็มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 31.99-37.36 เนื่องมาจาก

ก. อัตราการขึ้นเงินเดือนและโบนัสประจำปี

ข. หลังจากรัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาทเมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2524 บริษัทได้มีระเบียบให้เงินเพิ่มแก่พนักงานจำนวนร้อยละ 10 ของเงินเดือนทุกเดือน

ค. ในปี 2524 บริษัทได้เพิ่มที่ปรึกษาเกี่ยวกับธุรกิจไซโลทำให้ค่าตอบแทนของปี 2524/25 สูงกว่าปี 2523/24 เท่าตัว

6. ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ในปี 2524/25 สูงขึ้นจากปี 2523/24 ร้อยละ 105.67 เนื่องมาจากในปี 2524/25 บริษัทได้ทำการซ่อมใหญ่เตาอบในการซื้ออุปกรณ์เตาอบใหม่จะสัดเป็นทรัพย์สินถาวร ส่วนการซ่อมแซมโครงสร้างของเตาอบซึ่งมีอยู่เดิมให้มีสภาพใช้งานได้ดีเหมือนเดิมจะลงบัญชีเป็นค่าซ่อมแซมซึ่งทำให้ค่าซ่อมแซมของปี 2524/25 สูงกว่าปี 2523/24 มาก

7. ค่าใช้จ่ายพิธีการศุลกากรและอื่น ๆ ในปี 2524/25 ต่ำกว่าในปี 2523/24 ในอัตราร้อยละ 48.52 ค่าใช้จ่ายประเภทนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการขนถ่ายข้าวโพดลงเรือ และจำนวนผู้ส่งออกในแต่ละเที่ยวการเดินเรือ เนื่องจากปริมาณข้าวโพดที่ส่งออกในปี 2524/25 เป็นการส่งออกแบบกระสอบ 89,385 ตันแบบเทกอง 76,168 ตัน และในปี 2523/24 เป็นการส่งออกแบบกระสอบ 89,781 ตัน และแบบเทกอง 25,395 ตัน การส่งออกในลักษณะเทกอง ซึ่งอาศัยเครื่องพ่นข้าวโพดในการขนถ่ายลงเรือย่อมทำให้การขนถ่ายเป็นไปด้วยความรวดเร็วกว่า การส่งออกแบบบรรจุกระสอบ นอกจากนี้ในวันที่ 7 ธันวาคม 2524 กระทรวงพาณิชย์ได้ประกาศยกเลิกระบบโควตาในการส่งออกข้าวโพด จึงทำให้จำนวนผู้ส่งออกในแต่ละสัญญาอาจจะมียกเพียงรายเดียวเป็นการลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศุลกากร และอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ซึ่งคำนวณตามจำนวนรายของผู้ส่งออกและระยะเวลาที่ทำการส่งออก

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการดำเนินงาน

จากการศึกษาสาเหตุของความแตกต่างในต้นทุนการดำเนินงานแต่ละปีของแต่ละกิจการ และจากการสอบถามผู้ที่มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัทไฮโลข้าวโพด อาจสรุปปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการดำเนินงานได้ดังนี้

1. ระดับราคา เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการดำเนินงานแทบทุกประเภท การขึ้นราคาน้ำมันเชื้อเพลิง อัตราค่ากระแสไฟฟ้า อัตราค่าแรงงานทำให้ต้นทุนการดำเนินงานของกิจการไฮโลข้าวโพดสูงขึ้นมากตามไปด้วย การเพิ่มขึ้นของระดับราคามีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

วิกฤตการณ์น้ำมัน ตั้งแต่รัฐบาลประกาศขึ้นราคาและขึ้นราคาน้ำมันเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2522 เป็นต้นมา ปัญหาเศรษฐกิจได้ทวีความรุนแรงขึ้น สินค้าอุปโภคและบริโภคขึ้นราคาทันที ทั้งนี้จากการที่กลุ่มประเทศโอเปค (OPEC) ได้ประกาศขึ้นราคาน้ำมันดิบหลายครั้ง สำหรับในเดือนกรกฎาคม 2522 เป็นการขึ้นราคาน้ำมันดิบครั้งที่ 3 ของปี และการขึ้นราคาครั้งนี้เป็นไปในอัตราค่อนข้างสูงคือจากบาร์เรลละ 14.54 ดอลลาร์สหรัฐเป็นบาร์เรลละ 18-23 ดอลลาร์สหรัฐ เป็นเหตุให้ราคาน้ำมันทั่วโลกสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และยังเกิดการขาดแคลนอีกด้วย

สำหรับประเทศไทยผลกระทบจากการขึ้นราคาน้ำมันของโอเปคครั้งนี้ทำให้ราคาน้ำมันเตาและน้ำมันอื่น ๆ สูงขึ้นอีก ร้อยละ 60

การขึ้นราคาน้ำมันเป็นบ่อเกิดของปัญหาต่าง ๆ ตามมา ที่สำคัญคือทำให้ค่าครองชีพ ต้นทุนการผลิตสินค้าและค่าขนส่งสูงขึ้นอย่างมาก

ต่อมาในปี 2523 กลุ่มประเทศโอเปคประกาศขึ้นราคาน้ำมันอีก 4 ครั้ง แต่รัฐบาลไทยใช้นโยบายปรับราคาเฉพาะน้ำมันนำเข้าให้เป็นไปตามราคาตลาดโลก แต่ได้ชะลอการขึ้นราคาขายปลีกไว้และการขึ้นราคาน้ำมันจะขึ้นในอัตราต่ำสำหรับน้ำมันที่ใช้ในกิจการอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ทำให้ราคาน้ำมันเตาเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงดังเช่นประกาศการขึ้นราคาขายปลีกที่มีผลต่อน้ำมันเตาดังนี้

	น้ำมันเตาใส่	น้ำมันเตายัน
13 กรกฎาคม 2522	2.93	2.90
9 กุมภาพันธ์ 2523	3.78	3.61
20 มกราคม 2524	4.70	4.47

ราคาน้ำมันเริ่มจะมีเสถียรภาพมากขึ้น ตั้งแต่ปี 2524 เป็นต้นมา เนื่องจากชาวโลกได้มองเห็นถึงความสำคัญของน้ำมันมากขึ้น จึงมีนโยบายประหยัดน้ำมันและค้นคว้าหาแหล่งพลังงานอื่นมาใช้ทดแทนน้ำมันทำให้อุปสงค์รวมลดน้อยลง ประกอบกับในปลายปี 2525 กลุ่มประเทศโอเปคเริ่มมีความคิดเห็นขัดแย้งกันและมีการขายน้ำมันตัดราคากัน ราคาน้ำมันจึงมีแนวโน้มที่จะลดลงในปี 2526

ผลของการเกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน เมื่อปี 2522 ทำให้กลุ่มประเทศพัฒนาดำเนินนโยบายการเงินแบบหดตัวเพื่อแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อ ยังผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นมาก ลักษณะตลาดเงินของไทยค่อนข้างเปิดจึงได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินระหว่างประเทศค่อนข้างมาก มีผลทำให้การลงทุนชะงักลง ธุรกิจทั้งที่ผลิตเพื่อบริโภคและส่งออกต้องลดการผลิตลง เนื่องจากทนต่อสภาพอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นและอำนาจซื้อที่ลดต่ำลงไม่ได้ ทำให้อัตราการว่างงานสูงขึ้น ภาวะเศรษฐกิจซบเซาทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ในปลายปี 2525 กลุ่มประเทศพัฒนาเริ่มเปลี่ยนนโยบายการเงิน ทั้งนี้เพราะอัตราเงินเฟ้อได้

ลดลงแล้ว ทำให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกมีแนวโน้มต่ำลง อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศก็ลดต่ำลงตามด้วย¹

จากสถานการณ์เศรษฐกิจของไทยตั้งแต่ปี 2523-2525 ดังที่กล่าวข้างต้น ทำให้อัตราเงินเฟ้อของระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลง กล่าวคืออัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นร้อยละ 19.7 ในปี 2523 เพิ่มขึ้นร้อยละ 12.7 ในปี 2524 และเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในปี 2525 จะเห็นได้ว่าระดับราคาสินค้าจะเพิ่มขึ้นในปี 2524 บ้างและค่อนข้างจะมีเสถียรภาพในปี 2525 ดังเช่น

ค่าไฟฟ้า ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตได้ประกาศขึ้นอัตราค่ากระแสไฟฟ้าหลายครั้งในปี 2523 ครั้งสุดท้ายเมื่อ 1 เมษายน 2524 และไม่มีการขึ้นอีกเลยตลอดปี 2525

อัตราค่าแรงงานรายวันขั้นต่ำ ก็เพิ่มขึ้นจาก 45 บาทในปลายปี 2522 เป็น 54 บาทในปลายปี 2523 เป็น 61 บาทในปลายปี 2524 และ 64 บาทในปลายปี 2525

2. ระดับความชื้นในเมล็ดข้าวโพด ข้าวโพดที่เข้ามาในไซโลจะมีความชื้นต่างระดับกันบริษัทไซโลจะต้องทำการอบข้าวโพดให้แห้งในระดับความชื้นมาตรฐาน (14.5 เปอร์เซ็นต์) ค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้าที่ใช้ในการอบข้าวโพดจะแปรผัน เป็นสัดส่วนโดยตรงกับความชื้นแต่ละระดับ ฉะนั้นในปีใดที่ข้าวโพดที่เข้าไซโลมีระดับความชื้นสูงในอัตราส่วนที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณข้าวโพดที่รับเข้าทั้งหมด จะทำให้ต้นทุนค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้าสูงขึ้นตามไปด้วย ในทางกลับกันถ้าปีใดที่ข้าวโพดที่มีความชื้นสูงเข้ามาในอัตราส่วนที่ต่ำ ต้นทุนค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้าก็จะต่ำลงด้วย

ระดับความชื้นในเมล็ดข้าวโพดจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับสาเหตุต่อไปนี้

ก. สภาพดินฟ้าอากาศ ในฤดูการเก็บเกี่ยวข้าวโพดในแต่ละปีหรือแต่ละแหล่งเพาะปลูก มีผลทำให้ความชื้นของข้าวโพดในแต่ละปีแตกต่างกัน ถ้าปีใดมีฝนตกชุกเป็นระยะเวลานาน ข้าวโพดที่เข้าไซโลจะมีความชื้นสูงมาก แต่ถ้าปีใดฝนแล้ง ข้าวโพดก็จะมีความชื้นต่ำ

¹ นูตล ประจวบเหมาะ, "ภาวะการเงินจะคล่องตัว เศรษฐกิจจะฟื้นตัวราวกลางปีใหม่นี้," รวมประชาชาติธุรกิจ (5 มกราคม 2526) หน้า 8.

ข. ราคาตลาดของข้าวโพด ในปีที่ข้าวโพดมีราคาสูง เกษตรกรจะรีบเก็บเกี่ยวข้าวโพดตั้งแต่ยังไม่โตเต็มที่ ข้าวโพดประเภทนี้จะมีความชื้นในเมล็ดสูงและเมื่อทำการอบแล้วเมล็ดจะสับกว่าปกติ ทำให้ลื่นเปื่อย เชื้อเพลิงมากและคุณภาพด้อยกว่าข้าวโพดที่โตเต็มที่แล้ว

ค. นโยบายการรับข้าวโพดของแต่ละบริษัท บางบริษัทอาจจะมีนโยบายที่เข้มงวดในการรับข้าวโพดเพื่อรักษามาตรฐานของข้าวโพดให้เป็นที่เชื่อถือของตลาดและเพื่อผลประโยชน์ของบริษัทเอง เช่น มีนโยบายไม่รับข้าวโพดที่มีความชื้นสูงเกิน 22 เปอร์เซ็นต์ เนื่องจากข้าวโพดที่มีความชื้นสูงเกิน 22 เปอร์เซ็นต์อาจจะต้องทำการอบถึง 3 เที่ยวทำให้เปลืองเชื้อเพลิงมากกว่าปกติ นอกจากนี้การผสมข้าวโพดที่มีความชื้นสูงมาก ๆ กับข้าวโพดเก่าซึ่งมีความชื้นต่ำ เช่น ข้าวโพดที่มีความชื้นสูง 22 เปอร์เซ็นต์ ผสมกับข้าวโพดที่มีความชื้น 14 เปอร์เซ็นต์ ในอัตราส่วนเท่า ๆ กันความชื้นเฉลี่ยจะเหลือประมาณ 18 เปอร์เซ็นต์ ถ้ารับข้าวโพดประเภทนี้เข้ามาบริษัทไซโลจะเกิดความเสียหายได้ ทั้งนี้เพราะเมื่อผ่านการอบ 1 เที่ยว ข้าวโพดที่มีความชื้นระดับ 22 เปอร์เซ็นต์จะลดลงเหลือ 18 ขณะที่ข้าวโพดความชื้นระดับ 14 เปอร์เซ็นต์ก็จะลดลงเหลือ 10 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งข้าวโพดที่ลดลงเหลือ 18 เปอร์เซ็นต์ถ้าไม่ทำการอบอีกครั้งข้าวโพดจะเสีย ส่วนข้าวโพดที่มีความชื้นต่ำมากแล้วถ้าทำการอบอีกอาจจะทำให้เมล็ดข้าวโพดแตกหักและจะถูกจัดเป็นเมล็ดด้อยคุณภาพลงไป การผสมกันโดยวิธีนี้บริษัทไซโลไม่สามารถจะแยกข้าวโพดแต่ละระดับออกจากกันได้ แต่จะดูจากสีของเมล็ดข้าวโพด ฉะนั้นทางแก้ไขของไซโลก็คือไม่ยอมรับข้าวโพดชนิดนี้ สำหรับในทางปฏิบัติแล้วการเข้มงวดในการรับข้าวโพดก็ต้องขึ้นอยู่กับภาวะตลาดในเวลานั้น ถ้าตลาดมีการแข่งขันกันมาก ก็จำเป็นต้องผ่อนผันเพื่อรักษาลูกค้าไว้

3. ชนิดของเครื่องจักรและอุปกรณ์ ในการดำเนินงานของกิจการไซโล เครื่องจักรและอุปกรณ์มีความสำคัญมาก ขนาดของเครื่องจักรและประสิทธิภาพของเครื่องจักรจะเป็นตัวกำหนดให้ต้นทุนในการให้บริการของแต่ละกิจการแตกต่างกัน

ก. การออกแบบของเครื่องจักร เช่น หัวฉีดน้ำมัน (Burner injector) ในเตาอบอาจจะออกแบบมาเพื่อใช้กับน้ำมันเบาโดยเฉพาะ หรือออกแบบมาเพื่อใช้กับน้ำมันหนักโดยเฉพาะ ในกรณีที่ใช้น้ำมันเบาพวกโซล่า หรือน้ำมันก๊าดถึงแม้ว่าจะทำให้หัวฉีดไม่อุดตันและไม่สกปรกแต่ราคาก็แพงกว่าน้ำมันหนัก คือ น้ำมันเตามาก ในขณะที่การให้ค่าความร้อนของน้ำมันแต่ละชนิดไม่แตกต่างกันมากนัก แต่การที่บางบริษัทไม่เปลี่ยนแปลงอุปกรณ์เพื่อให้ใช้น้ำมันเตาได้ก็อาจเป็นเพราะ เขาใช้วิธีผสมน้ำมันเบากับน้ำมันหนักในอัตราส่วนหนึ่งที่หัวฉีดยังคงสามารถทำ

งานได้ ก็จะเป็นการประหยัดค่าเชื้อเพลิงได้มากขึ้น: อาจจะต้องพิจารณาการลงทุนเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ ซึ่งต้องใช้เงินทุนมากพอสมควร

ข. อายุการใช้งานของเครื่องจักรอุปกรณ์ การที่เครื่องจักรและอุปกรณ์ซึ่งใช้งานมาเป็นเวลานาน การปฏิบัติงานก็จะมีประสิทธิภาพดีเท่าเครื่องจักรใหม่ ทำให้สิ้นเปลืองต้นทุนมากกว่าไม่ว่าจะเป็น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน หรือแม้แต่ค่าล่วงเวลาพนักงานที่ควบคุมการทำงาน ของเครื่องจักร

ค. กำลังแรงม้าของมอเตอร์ต่าง ๆ เครื่องจักรที่มีกำลังการผลิตสูงก็จำเป็นต้องใช้กำลังแรงม้าสูงตามไปด้วย ตัวอย่าง เช่น เครื่องจักร 100 แรงม้า 1 เครื่อง กับ เครื่องจักร 25 แรงม้า 4 เครื่อง ตอนเริ่มต้นเดินเครื่องจักร 100 แรงม้า 1 เครื่องจะต้องเสียค่าไฟสูงกว่าเดินเครื่องจักร 25 แรงม้าที่ละเครื่อง ในการใช้ปริมาณไฟฟ้าจำนวนเดียวกัน เนื่องจากการคำนวณค่าไฟฟ้ามีการคิดตามค่าความต้องการพลังงานไฟฟ้าใน 15 นาทีที่สูงสุดด้วย นอกจากนี้ถ้าปีใดรับข่าวโพตทาง เรือมากก็ต้องใช้ปริมาณไฟฟ้าสูงกว่าการรับข่าวโพตทางรถยนต์ เนื่องจากเครื่องอุตสาหกรรมเรือจะต้องใช้มอเตอร์ที่มีกำลังแรงม้าสูง ขณะที่การรับทางรถมอเตอร์ที่ใช้จะมีกำลังแรงม้าน้อยกว่ามาก

ง. เครื่องพ่นข่าวโพตลงระวางเรือ บางบริษัทมีอุปกรณ์ที่เรียกว่า Trimming Machine ติดอยู่ที่ปลายท่อพ่นข่าวโพตใช้สำหรับพ่นข่าวโพตไปตามช่องของระวางเรือจะทำให้ประหยัดค่าตูลิเกลีระวางเรือมากกว่าอัตราปกติ

จ. ประเทศผู้ผลิตเครื่องจักร เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ต้องสั่งมาจากต่างประเทศ ค่าอะไหล่ที่ใช้ในการซ่อมแซมก็จะแพงแตกต่างกันไปตามแต่ละประเทศที่ซื้อ เครื่องจักรนั้นมา

ฉ. ระยะทางที่ตั้งถังไฮโดล การสร้างถังไฮโลที่ไกลจากหน้าท่าเทียบเรือจะต้องสิ้นเปลืองค่าไฟฟ้าในการขนถ่ายข่าวโพตไปตามสายพานสายเลียงสูงกว่า

4. ระยะเวลาการเก็บรักษา ข่าวโพตที่เก็บไว้ในไฮโลเป็นระยะเวลาานบริษัทไฮโลจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการควบคุมคุณภาพของข่าวโพตสูงขึ้น ได้แก่ค่าไฟฟ้าในการระบายอากาศภายในถังไฮโล ในการถ่ายเทระหว่างถัง และค่าธรรมเนียมมาแมลง นอกจากนี้โอกาสที่ข่าวโพตจะเสียและขาดน้ำหนักก็มีมากขึ้นด้วย

5. ลักษณะของการส่งออก การส่งออกแบบเทกองไม่ต้องเสียค่าแรงกรรมกรในการบรรจุกระสอบ แต่ละเสียค่าไฟฟ้าเพิ่มขึ้นแทน ค่าไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นนี้มีอัตราส่วนน้อยมากเมื่อเทียบกับอัตราค่าแรงกรรมกร ดังนั้นในปีใดที่มีการส่งออกแบบเทกองมากกว่าการส่งออกแบบบรรจุกระสอบต้นทุนในการส่งออกของปีนั้นจะต่ำกว่าปีที่มีการส่งออกแบบบรรจุกระสอบมากกว่า

เช่นเดียวกันกับการรับข้าวโพดถ้ารับข้าวโพดที่บรรจุกระสอบก็ต้องมีค่าแรงกรรมกรในการผ่ากระสอบข้าวโพด ถ้าเป็นการรับข้าวโพดแบบเทกองก็จะไม่เสียค่าแรงกรรมกรในส่วนนี้ แต่โดยปกติข้าวโพดที่รับเข้าไซโลกรุงเทพฯ จะบรรจุกระสอบเว้นแต่การรับเข้าทางเรืออาจมีการรับข้าวโพดแบบเทกองบ้าง

ย่อสำคัญของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการคำนวณต้นทุนต่อตันของค่าใช้จ่ายที่ผันแปรตามระดับความชื้น

เนื่องจากค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้าในการอบเป็นค่าใช้จ่ายที่สำคัญชนิดหนึ่งของกิจการไซโลกล่าวคือ ค่าน้ำมันประมาณร้อยละ 40 ของต้นทุนผันแปรหรือร้อยละ 25 ของต้นทุนในการให้บริการ ส่วนค่าไฟที่ใช้ในการอบประมาณร้อยละ 14 ของต้นทุนผันแปร หรือร้อยละ 7 ของต้นทุนในการให้บริการ

ต้นทุนค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้าขึ้นอยู่กับระดับความชื้นของเมล็ดข้าวโพด เป็นสำคัญ ทำให้การคำนวณต้นทุนค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้าโดยวิธีหาค่าเฉลี่ยต่อตันนั้น แตกต่างกันไปในแต่ละปีตามแต่ดินฟ้าอากาศ และปริมาณข้าวโพดความชื้นสูงที่เข้ามาในไซโล ฉะนั้นการนำต้นทุนเฉลี่ยในอดีตมาใช้วางแผนในอนาคตจะต้องระวังถึงความไม่แน่นอนของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อต้นทุนด้วย แต่อย่างไรก็ตามวิธีหาค่าเฉลี่ยต่อตันก็เป็นวิธีที่เหมาะสมและใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุดด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การกำหนดอัตราค่าบริการ บริษัทไซโลข้าวโพดทุกแห่งกำหนดอัตราค่าบริการโดยแบ่งออกเป็น

1. ฤดูกาลที่รับข้าวโพดเข้าไซโล
2. ลักษณะการส่งออก

ข้าวโพดที่รับเข้าในตอนต้นฤดู ค่าบริการจะสูงกว่าข้าวโพดที่รับเข้าปลายฤดู และการส่งออกข้าวโพดในลักษณะกระสอบจะคิดค่าบริการสูงกว่าส่งออกแบบเทกอง

การที่บริษัทไฮโลไม่ได้คิดค่าบริการตามระดับความชื้นของข้าวโพดแต่ใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยตามฤดูกาล แทนเพื่อตัดความยุ่งยากในการกำหนดอัตราค่าบริการ ทำให้การคำนวณต้นทุนค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้า โดยวิธีเฉลี่ยเป็นวิธีที่เหมาะสม

2. ฤดูกาลของข้าวโพด ข้าวโพดจะเข้าไฮโลมากในช่วงต้นฤดู คือตั้งแต่กรกฎาคม ถึงธันวาคม ในเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่ฝนตกชุก ความชื้นของเมล็ดข้าวโพด ใน 2 เดือนนี้จะสูงมาก และจะค่อย ๆ ลดลงในเดือนกันยายนและตุลาคมซึ่งเป็นปลายฤดูฝน สำหรับข้าวโพดในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ซึ่งเป็นต้นฤดูหนาวจะมีความชื้นสูงกว่าระดับมาตรฐานเล็กน้อย จึงมีข้าวโพดส่วนน้อยที่ต้องทำการอบ ฤดูกาลของข้าวโพดจะเป็นเช่นนี้ทุก ๆ ปีทำให้ระดับความชื้นของข้าวโพดที่เข้าไฮโลในเดือนเดียวกันของแต่ละปีใกล้เคียงกัน เว้นแต่ปีใดฝนแล้งก็อาจจะทำให้ความชื้นในเมล็ดข้าวโพดต่ำกว่าปกติได้ ดังจะเห็นได้จากค่าความชื้นเฉลี่ยของปี พ.ศ. 2523 และปี พ.ศ. 2524 ซึ่งคำนวณโดยใช้วิธีถ่วงน้ำหนักตามจำนวนรถบรรทุกที่เข้าไฮโล รถบรรทุก 1 คันบรรทุกได้ประมาณ 12 ตัน

<u>เดือน</u>	<u>ระดับความชื้นเฉลี่ย%</u>	
	<u>ปี 2523/24</u>	<u>ปี 2524/25</u>
กรกฎาคม	19.3	20.5
สิงหาคม	18.5	18.8
กันยายน	18.4	18.6
ตุลาคม	17.1	17.2
พฤศจิกายน	16.6	17
ธันวาคม	15.8	15.9
มกราคม-มิถุนายน	ต่ำกว่า 15	ต่ำกว่า 15

ที่มา: บริษัทกรุงเทพอภัยและไฮโล จำกัด

3. นโยบายการรับข้าวโพด โดยปกติบริษัทไซโลส่งออกที่กรุงเทพฯ จะมิมีนโยบายไม่รับข้าวโพดที่มีความชื้นเกิน 22 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งทำให้ช่วงห่างของระดับความชื้นไม่แตกต่างกันมาก

4. การหักน้ำหนัก ข้าวโพดที่ส่งเข้าไซโลจะต้องถูกตัดน้ำหนักตามระดับความชื้นในเมล็ดข้าวโพด อัตราการหักน้ำหนักที่กำหนดขึ้นนี้เป็นอัตราการหักน้ำหนักมาตรฐานที่ทุกไซโลใช้ร่วมกัน อัตราการหักน้ำหนักจะเป็นสัดส่วนโดยตรงกับระดับความชื้นที่เพิ่มขึ้น จนถึงระดับความชื้น 18 เปอร์เซ็นต์ ความชื้นที่สูงขึ้นไปกว่านี้จะถูกหักน้ำหนักในอัตราส่วนที่เพิ่มขึ้น (ดูภาคผนวก ก.)

ความชื้นเกิน 18 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไปจะต้องทำการอบ 2 เทียวจึงจะได้ความชื้นระดับมาตรฐาน บริษัทไซโลจึงกำหนดอัตราการหักน้ำหนักให้สูงขึ้นในระดับความชื้นสูง ๆ เพื่อเป็นการชดเชยค่าน้ำมันและค่าไฟฟ้าที่ต้องใช้เพิ่มขึ้น และเป็นการบังคับทางอ้อมที่จะให้พ่อค้าท้องถิ่นทำการอบหรือตากข้าวโพดเสียครึ่งหนึ่งก่อนส่งเข้าไซโล ด้วยเหตุผลข้อนี้จึงทำให้พ่อค้าท้องถิ่นหรือเกษตรกรพยายามที่จะตากข้าวโพดเสียก่อนส่งเข้าไซโลซึ่งทำให้ข้าวโพดที่ไซโลรับไว้มีความชื้นสูงเกินปกติในจำนวนน้อย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย